

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΤΟΥ ΟΜΩΝΥΜΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ

ΕΚΔΙΔΟΤΑΙ
ΤΡΙΣ ΤΟΥ ΜΗΝΟΣ.

ΕΤΟΣ Δ'—ΤΟΜΟΣ Ε'.—ΦΥΛΛΟΝ 6.
29 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1880.

ΕΚΑΣΤΟΝ ΦΥΛΛΟΝ
ΤΙΜΑΤΑΙ ΛΕΠΤΩΝ 20.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Προκήρυξις τοῦ Συλλόγου.—Ἡ Διάτρησις τῶν Ἀλπεων.—Περὶ ἐμψυχώσεως τῆς ἐν Ἑλλάδι γεωργίας ὑπὸ Π. Χαλκιοπούλου: Καλλιέργεια τῶν σταφιδαμπέλων καὶ ἀμπέλων.—Ἔργασίαι τοῦ Συλλόγου.—Καρόλου Νεύτωνος: Ἐκθεσίς περὶ Ὀλυμπίας.—Ἡθὴ καὶ ἔθιμα περὶ Λειβασιανῶν.—Βιβλιογραφικὸν Δελτίον.
ΕΠΙΦΥΛΛΙΣ—Ἡ εἰκὼν τοῦ Σωτῆρος παρὰ τοῖς πρώτοις Χριστιανοῖς ζωγράφους ὑπὸ Κ. Γ. Εἰνού.

Ο

ΦΙΛΟΛΟΓΙΚΟΣ ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΒΥΡΩΝ

ΠΡΟΣ ΕΛΛΗΝΑΣ ΤΟΥΣ ΠΟΛΙΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΣ
ΑΠΑΝΤΑΧΟΥ ΟΜΟΓΕΝΕΙΣ.

Εἰς τὸν μέγαν τῆς Ἀλβιῶνος πολίτην καὶ φιλέλληνα ΛΟΡΔΟΝ ΒΥΡΩΝΑ ἢ Ἑλλάς εὐγνωμονοῦσα ἀνεγείρει μετ' ὀλίγον ἐν τῷ Ἡρώφ τοῦ Μεσολογγίου παρὰ τὸ πλευρὸν τοῦ Μάρκου Βότσαρη περικαλλῆς μνημεῖον, ὡς ἐλάχιστον φόρον ἀνθ' ὧν ὑπὲρ αὐτῆς ἐθυσίασε καὶ ἠγωνίσθη. Καὶ τὸ μνημεῖον τοῦτο τῇ πρωτοβουλίᾳ τοῦ ἡμετέρου Συλλόγου ἐγείρεται διὰ τῶν ἐράνων τῶν Ἑλλήνων φιλοτίμως συνδραμόντων.

Οἱ δῆμοι τῆς Ἑλλάδος, ἐν οἷς πρῶτος ὁ τοῦ Μεσολογγίου, αἱ Μοναὶ καὶ οἱ πολῖται ἰδίᾳ ἕκαστος ἐσπευσαν, τῇ προσκλήσει τοῦ Συλλόγου, ὅπως οἱ μὲν ψηφίσωσιν, οἱ δὲ συνεισφέρωσιν ἀμέσως τὴν ἑαυτῶν συνδρομὴν.

Πρὸς τοὺς εὐεργέτας αὐτῆς ἢ Ἑλλάς οὐδέποτε ὑπῆρξεν ἀγνώμων. Θὰ ἔλθῃ δὲ ἡμέρα, καθ' ἣν θὰ ὑψοῦται ἐπίσης ὑπερηφάνως ὁ ἀνδρίας τοῦ Φαβιέ καὶ τοῦ Σάντα-Ρόζα, εἰς τὸ μέγα αὐτῆς Πάνθεον, ἐκεῖ ὅπου θὰ ὑψῶνται ὁμοίως οἱ ἀνδριάντες τῶν ἡρώων ἐκείνων, οἵτινες ἔδωκαν εἰς ἡμᾶς πατρίδα ἐλευθέραν καὶ ἠνοιξαν τὰς θύρας τοῦ μέλλοντος εἰς τὴν ἐκ τῆς τέφρας τῆς ἀναβιοῦσαν Ἑλλάδα.

Μεταξὺ δὲ τῆς χορείας τῶν φιλελλήνων πρῶτον ὄφειλε νὰ ἐνθυμηθῇ τὸν ποιητὴν τοῦ Ἰσαίλδ-Ἀρόλδου, οὗτινος τὸ ὄνομα ἀντηχεῖ εἰς πᾶσαν ἑλληνικὴν καρδίαν καὶ εἶναι ὄνομα λατρείας. Εἶναι δὲ ἡ μνήμη αὐτοῦ εἰς ἐτι δεσμὸς συνέχων

ἡμᾶς μετὰ τοῦ μεγάλου ἔθνους τῶν Ἀγγλων.

Ἐὰν ὁ Βύρων ἦνε κατὰ τὸν αἰῶνα τοῦτον ἢ προσωποποίησις τῆς ποιήσεως διὰ πάντα τὰ ἔθνη καὶ ὁ ἡγέτης τῆς νέας σχολῆς, δι' ἡμᾶς εἶναι ἀκόμη καὶ ἡ προσωποποίησις τοῦ φιλελληνισμοῦ, οὗτινος ὑπῆρξεν ἡ κορυφή, εἶναι ἀκόμη ὁ μάρτυς τῆς ἐλευθερίας καὶ τοῦ ἱεροῦ ἡμῶν ἀγῶνος.

Κατόπιν διαγωνισμοῦ ἢ λάξευσις τοῦ ἀνδριάντος ἀνετέθη εἰς τὸν ἐν Σύρῳ καλλιτέχνην κ. Γ. Βιδάλην καὶ τὸ ἔργον ἐντὸς ὀλίγου ἀποπερατοῦται καὶ παραδίδεται εἰς τὴν Ἐπιτροπὴν. Πρὸς αὐτὸν κατεβλήθησαν μέχρι τοῦδε ἐκ τῶν ἐράνων δεκακισχίλια (10,000) δραχμαὶ καὶ ὑπολείπονται ἐτι ἐπτὰ χιλιάδες ὅπως πληρωθῇ ἢ τελευταία ὀφειλομένη δόσις καὶ ὅπως μετακομισθῇ ὁ ἀνδρίας μετὰ τῆς βάσεως εἰς Μεσολόγγιον.

Εἰς συμπλήρωσιν τοῦ ἐλαχίστου τούτου ὑπολειπομένου ποσοῦ ὁ Σύλλογος ἀπευθύνεται πρὸς πάντας τοὺς Ἑλληνας πολίτας καὶ τοὺς ἔξω ὁμογενεῖς, πεποιθῶς ὅτι οὐδέποτε θέλουσιν ἀρνηθῆ τὴν ἑαυτῶν συνδρομὴν ὑπὲρ τοιοῦτου ἔργου ἔθνικοῦ, πεποιθῶς ὅτι ὡς πάντοτε θέλουσι προθύμως σπεύσει εἰς συμπλήρωσιν τῆς τελευταίας δόσεως.

Θὰ ἦνε ἴσως ἐλάχιστον τοῦτο ἀπέναντι τῆς θυσίας τοῦ Βύρωνος, ὅστις ἐγκατέλειπε καὶ πατρίδα καὶ οἰκίους καὶ τὰ πάντα καὶ ἦλθε, προσφέρων τοὺς θησαυροὺς του καὶ τὴν καρδίαν του, ν' ἀποθάνῃ ὑπὸ τὰς ἑλληνικὰς σημαίας, ἐν τῇ πεποιθῆσει, ὅτι ὁ ἀγωνιζόμενος ὑπὲρ τῆς ἀνεξαρτησίας λαοῦ τινος, ἀγωνίζεται ὑπὲρ τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος. Ἄλλ' ὅσον ἐλάχιστον καὶ ἂν ἦ τοῦτο θὰ μαρτυρῇ τὸ ἐλάχιστον, ὅτι ἡ Ἑλλάς δὲν λησμονεῖ τοὺς εὐεργετήσαντας αὐτήν.

Πρὸς σὲ λοιπὸν, ὦ λαὲ τῆς Ἑλλάδος, πρὸς ἡμᾶς τὰς ἀπανταχοῦ τῆς γῆς ἑλληνικὰς καρδίας, ἀπευθυνόμεθα καὶ, ἔτοιμοι νὰ δεχθῶμεν ἐπίσης εὐγνωμόνως τοῦ πένητος τὸν ὀβολὸν ὡς καὶ τοῦ πλουσίου τὴν γενναιοδωρίαν, ἐπικαλούμεθα ἐτι ἅπαξ τὴν συνδρομὴν σου, ἐπιφυλασσόμενοι νὰ δημοσιεύσωμεν τακτικὰ δελτία τῶν ἐράνων, καὶ ἀγγέλλοντες συγχρόνως ὅτι τῆς ἐκ τῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου Ἐπιτροπῆς

προίστανται ὡς ἐπίτιμος μὲν Πρόεδρος ὁ Βουλευτὴς Σύρου κ. Στέφανος Σκουλούδης, ὡς τακτικὸς δὲ ὁ κ. Γεράσιμος Μεταξᾶς ὑπασπιστὴς τῆς Α. Μ. τοῦ βασιλέως καὶ ταμίας ὁ καθηγητὴς τοῦ Ἐθνικοῦ Πανεπιστημίου κ. Θεόδωρος Ὀρφανίδης.

Ἡ ΔΙΑΤΡΗΣΙΣ ΤΩΝ ΑΛΠΕΩΝ ΠΑΡΑ ΤΟΝ ΑΓ. ΓΟΤΑΡΔΟΝ.

Ἐσχάτως συνετελέσθη ἐν Ἑλβετίᾳ ἡ διάτρησις τῶν Ἀλπεων παρὰ τὸν Ἀγ. Γοτάρδον. Μετὰ τὴν διάτρησιν τοῦ Σέμεριγκ ἐν Αὐστρίᾳ καὶ τοῦ Σενησίου τῷ 1870, ἰδοὺ μετὰ δέκα ἔτη νέον τεράστιον ἔργον συμπληροῦται καὶ διὰ τῆς ὑπογείου ταύτης ὁδοῦ ἐνοῦται ἡ Γερμανικὴ θάλασσα μετὰ τῆς Ἀδριατικῆς, ἡ Γερμανία μετὰ τῆς Ἰταλίας. Τὸ μῆκος τῆς διατρήσεως εἶναι 14,920 μέτρων ἤτοι κατὰ 2,700 μίλιον τῆς ὑπὸ τὸ Σεγήσιον καὶ 6,50 πλάτος. Αἱ ἐργασίαι διήρκεσαν ἐπτὰ ὄλα ἔτη, ἐδαπανήθησαν δὲ 50,000,000 φράγκων. Ἔως οὗ δὲ ἡ ὁδὸς εὐρυνθῆ ἱκανῶς ὥστε νὰ δύνηται νὰ διέρχωνται καὶ κινῶνται ἐλευθέρως αἱ ἀμαξοστοιχίαι τοῦ σιδηροδρόμου ὑπολογίζουσιν, ὅτι θὰ παρέλθωσι δύο ἀκόμη τοῦλάχιστον ἔτη. Τότε δέ, ἀντιένδον ἡμερονυκτίου τὸ ὅποιον δαπανῶσιν ἤδη οἱ ὁδοιπόροι ὅπως ὑπερβῶσι τὸν Ἀγ. Γοτάρδον, θὰ δαπανῶσι μόνον ἡμισίαν ὥραν ὅπως διέλθωσι τὴν ὑπόγειον ταύτην διώρυγα.

Τὴν 1 μ. μ. τῆς 2 ε. ν. Μαρτίου ἀνεχώρησεν ἡ πρώτη ἀμαξοστοιχία ἀπὸ τοῦ Gachsenen καὶ ἐφθασεν εἰς τὸ ἕτερον ἄκρον, ἤτοι τὸ Αἰρόλον τὴν 5ην μ. μ. Ἦτον ἀληθῶς ἡ δημοτικωτάτη καὶ λαμπροτάτη πανήγυρις ἐξ ὧν ποτὲ ἐώρτασαν αἱ δύο αὐταὶ πόλεις καὶ εἰς τὸ στόμιον τῆς σύριγγος ἅπαντες οἱ κάτοικοι τῆς δευτέρας, παιανίζουσας τῆς μουσικῆς, περιέμενον νὰ ὑποδεχθῶσι μετ' ἀνοιχτὰς τὰς ἀγκάλας τοὺς ἀπὸ τοῦ Gachsenen ἀναχωρήσαντας. Καὶ διοργανώθησαν ἑορταὶ καὶ συμπόσια ἐπὶ τῇ ἐπιτελέσει τοιοῦτου ἔργου.

Πόσον ὑπῆρξεν ἀτυχῆς ὁ πρῶτος ἀναλαβὼν τὴν ἐπιχείρησιν Λουδοβίκος Φάβρος μὴ ἐπιζήσας νὰ ἴδῃ τὸν θρίαμβόν του! Τὴν τιμὴν ταύτην ἐπεφύλαξεν ἡ

μοίρα εις τούς διαδόχους αὐτοῦ μηχανικῶς κ. κ. Βόττην καὶ Στοκάλην.

Ἄλλ' οἱ ἐργάται αὐτοῖσι ὑπέφερον τὰ μέγιστα. Λέγεται μάλιστα ὅτι ἐκ τῶν ἐργασθέντων καθ' ὅλον τὸ παρελθὸν ἔτος ἀπέθανον 95 ἐπι τοῖς 100, ἐκ δὲ τῶν ἐργασθέντων ὀλιγωτέρους μῆνας 70—80 ἐπι τοῖς 100. Ἐπιστρέφοντες ἐκ τῆς ἐργασίας ὁμοιάζουσι μᾶλλον πρὸς νεκρούς, ἔχουσι τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐσκοτισμένους, τὰ χεῖλη λευκά, τὴν ὄψιν ὀθινά, ὡχρὰν καὶ μόλις ἴστανται εἰς τοὺς πόδας τῶν. Οἱ Ἰταλοὶ ἰατροὶ κατόψιν αὐτοψίας ἐπὶ νεκρῶν εὑρον ἐν τοῖς ἐντέροις τῶν τὰ ἀγκυλίσματα, εἶδος σκωλήρων. Αἰτία τούτων ἦσαν αἱ δηλητηριώδεις ἀναθυμιάσεις καὶ ἡ παρ' ἀπάσας τὰς ἐπὶ τούτῳ μηχανάς πλημμελῆς τοῦ ἀέρος ἀνανέωσις, αἱ ἀκαθαρσίαι καὶ οἱ μετὰ τοῦ ὕδατος πνύόμενοι μικροσκοπικοὶ σκώληκες.

Ἄλλ' ὅμως καί τοι λυπηραὶ ἐλάχιστοι ὅμως οἱ ζημίαι αὐταὶ ἀπέναντι τῶν ἀγαθῶν, ἃ ὑπὸ σχετῆται ἢ διὰ τρησίς ἐκείνη.

ΠΕΡΙ ΕΜΨΥΧΩΣΕΩΣ ΚΑΙ ΒΕΛΤΙΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΝ ΕΛΛΑΔΙ ΓΕΩΡΓΙΑΣ.

Ἐκ τοῦ ἤδη δημοσιευμένου πονήματος τοῦ κ. Π. Χαλκιοπούλου ἀποσπῶμεν τὰ περὶ ἀμπέλων καὶ σταριδάμπλων ἰδίως θεωρούντες αὐτὰ ἄξια ἰδιαιτέρας προσοχῆς καὶ τὸν Ἐπιλόγον τοῦ πολυμαθοῦς συγγραφέως, ἐπιφύλασσόμενοι νὰ δημοσιεύσωμεν σύντομόν τινα τοῦ ὅλου ἔργου ἀνάλυτον.

ΚΑΛΙΕΡΓΕΙΑ ΤΩΝ ΣΤΑΦΙΔΑΜΠΛΩΝ ΚΑΙ ΑΜΠΕΛΩΝ

Σταριδάμπλοι.—Εἶπον δτι, ὅπου ἡ ἀροτραία καλλιέργεια εἶναι ἀτελής καὶ καθυστερεῖ, ἐκεῖ ἡ περυσυμένη ἀναπτύσσεται καὶ πολλαπλασιάζεται. Ὁ Θεὸς δὲ μᾶς εἶδεν ἐξαιρητικῶν τι φυτῶν, τὴν σταριδάμπλον, τῆς ὁποίας τὸν καρπὸν ἠγάπησαν ὁ μυριστόμος γίγας τοῦ ἀγγλικοῦ λαοῦ!

Κυρίως εἰπεῖν, περυσυμένη γεωργία περιρίζεται, παρ' ἡμῖν, εἰς τρία φυτὰ, ἧγον εἰς τὴν σταριδάμπλον, τὴν ἀμπέλον καὶ τὴν ἐλαίαν. Ἡ τῶν λοιπῶν καρποφόρων δένδρων καὶ φυτῶν καλλιέργεια εἶναι λίαν περιουσιμένη, ὡς εἰς ἄλλο μέρος θέλω ὁμιλήσει αὐτῆς.

Ἡ τῶν σταριδάμπλων καλλιέργεια προήχθη πρακτικῶς εἰς τινὰ ἀφελίαν. Ἡ καλλιέργεια αὕτη ὑπῆρξε πατροπαράδοτος, ἀλλὰ, κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους, ἰδίως ἐν Πελοποννήσῳ, ἔλαβε τροποποιήσεις τινὰς, αἰτινες ἐχρησίμευσαν μεγάλας εἰς τὴν ταχύτεραν καὶ εἰς τὴν πλουσιωτέραν παραγωγὴν. Ἡ καλλιεργητικὴ τῶν σταριδάμπλων μέθοδος εἶναι ὅλως ἰδιόζουσα, οὐδὲ ὑπάρχει ὁμοίον τι ἢ παραπλήσιον αὐτῆς, εἰς κλίματα ἕνθα ἡ σταρὶς χρησιμεύει μόνον πρὸς οἰνοποιίαν, καὶ οὐχὶ πρὸς ἀποξήρανσιν.

Ὀλίγιστοι περυσυμένοι ἰδιοκτηταὶ σταριδάμπλων ἐγένοντο τὸ παραδειγμα τῆς τελειοποιήσεως τῆς καλλιεργείας ταύτης. Τὸ περιστάτικόν τοῦτο ἔσπερθεωρον ἐν ἔμοι τὴν πεποιθῆσιν δτι ἡ ἡμετέρα γεωργία ἠδύνατο νὰ εὐρίσκειται σήμερον εἰς καλλιτέραν κατάστασιν, ἂν εἶχεν ὅμοια παραδείγματα καὶ εἰς ἄλλα ἤδη καλλιεργείας, καὶ ἰδίως εἰς τὴν ἀροτραίαν καλλιεργίαν· προσέτι δὲ ὅτι τὰ μεγάλα κτήματα ἐξ ὧν δύναται νὰ πηγάσῃ τὰ κατὰ παραδείγματα, ὡς ἄλλοι ἐξηγήθη, εἶναι ἀναγκαῖα καὶ ἀπαραίτητα εἰς γεωργίαν, διατρέχουσαν τὴν νηπιακὴν αὐτῆς ἡλικίαν· καὶ τέλος δτι οἱ ἀμαθεῖς ἀγροτικοὶ πληθυσμοὶ διδάσκονται εὐκολώτερον, ταχύτερον καὶ ἀποτελεσματικώτερον, διὰ τοῦ παραδείγματος, παρὰ διὰ τῆς πραγματικῆς διδασκαλίας, ἧτις δὲν εἶναι ἄλλο ἢ ἐφαρμογὴ τῆς θεωρίας, χρησιμεύει δὲ εἰς αὐτοὺς τὸ παραδειγμα ὡς προγύμνασμα καὶ προετοιμασία πρὸς ἀρκύσιν διδασκαλίας, εἴτε θεωρητικῆς, εἴτε πρακτικῆς. Παρακαλῶ τὸν ἀναγνώστη νὰ προσέξῃ πολὺ εἰς τὴν παρατηρήσιν μου ταύτην, ὡς δικαιολογοῦσαν καὶ σαφῶς ἐρμηνεύουσαν τὸν τρόπον, καθ' ὃν νομίζω ὅτι πρέπει ν' ἀρχίῃ γεωργικὴ βελτιώσις, ὡς ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ, θέλω κατὰ πλάτος ἐξηγήθη. Προβάτα δὲ τὴν εἰρημένην παρατήρησιν ἐνταῦθα, ὡς ὑποστηρίχθῃ ἐν τῆς βελτιώσεως τῆς καλλιεργείας τῶν σταριδάμπλων, ὀρείλωμένους εἰς τὸ παραδειγμα τῶν μᾶλλον περυσυμένων ἰδιοκτητῶν, ὡς προανέφερα.

Ἡ ποικιλὴ ἐργασία τῆς καλλιεργείας τῶν σταριδάμπλων ἐκτελεῖται διὰ τῶν χειρῶν, ἡ-

γουν κανενὸς εἶδους ἀροτραίου ἐργαλεῖον δὲν λαμβάνει εἰς αὐτὴν μέρος. Ὅμιλῶ περὶ τῆς τακτικῆς καλλιεργείας, μετὰ τὴν φύτευσιν. Πρὸ τῆς φύτευσεως, ἡμπορεῖ νὰ προετοιμασθῇ ἡ γῆ διὰ τοῦ ἀρότρου, καὶ μάλιστα ἂν ἔχη ἀνάγκη ἐκχεροδόσεως, ἀλλὰ πάντοτε πρέπει ν' ἀνασκαφῇ καὶ διὰ τῆς ἀξίνης, ὅπως ἐπιτύχῃ τὸ φύτευμα τελειότερον. Αἱ ἀποτυχίαι τῶν φυτευμάτων εἶναι δυσαναπλήρωτοι, καὶ, ἐνεκα τούτου, ἡ καρποφορία, πολλάκις, ἀναβάλλεται ἐπὶ τρία καὶ τέσσαρα ἔτη. Ἐκτιμῶ μὲν γὰρ τὴν διὰ τοῦ λίσιου πρώτην καλλιεργίαν τῆς γῆς, ἐν κοινῇ χρῆσει οὖσαν εἰς πολλὰς τῶν νήσων τῆς Ἀνατολῆς, ἰδίως δὲ ἐν Χίῳ, ἐν Σάμῳ, ἐν Μυτιλήνῃ, καὶ ἐν Ρόδῳ, διὰ τὴν φύτευσιν φυτῶν καὶ δένδρων. Αἱ ἡμέτεροι σταριδάμπλοι σκάπτονται καὶ σκαλίζονται διὰ τῆς ἀξίνης. Ὡσαύτως καὶ τὸ ξελάκωμα, ἐργασία ἀναγκασιότατη καὶ ὠφελιμοτάτη ἐνεργουμένη, κατὰ τὰ τέλη τοῦ φθινοπώρου, κατὰ διεστίαν, ἢ τριετίαν, διὰ τῆς ἀξίνης γίνεται. Τὸ καθάρσιον καὶ τὸ κλάδεμα τῶν κλημάτων, δύο χωρισταὶ ἐργασίαι, ἐκτελοῦμεν εἰς τὰς ἀμπέλους τῆς ἐσπερίας Εὐρώπης, διὰ μίαν καὶ μόνην, τούτέστιν ὁμοῦ καθάρσιον καὶ κλάδεμα, ὡς καὶ παρ' ἡμῶν συνειθίζεται εἰς τινὰ μέρη (καθαρόκλαδος), ἐκτελοῦνται διὰ τοῦ κλαδευτηρίου, ἔχοντος σχῆμα διάφορον κατὰ τόπους, ἐνιαχοῦ δὲ ὁμοιοῦντος μικρὸν πρίονα, πρὸς εὐκολώτερον ἀποκοπὴν τῶν κλάδων. Ὅσαι αἱ λοιπαὶ ἐργασίαι, ἧγον τὸ στύλωμα, τὸ δέσμον, τὸ ἀποστέρψωμα, (ξελουούσιμα), τὸ ἀποφύλλισμα, τὸ βλαστοκόπημα, γίνονται διὰ τῆς χειρὸς. Τὸ χράραγμα, ἐργασία ἀπαραίτητος, ἐκτελεῖται διὰ μικρῶν κυρτῶν μαχαίριδων, ἄλλοτε ἐξετελεῖτο διὰ φαλλιδίων, καὶ ἡ θείσις διὰ φουσητήρων, ὡς ἐδιδάχθημεν αὐτὴν ἐκ τῆς Γαλιτίας, ὅθεν ἐπίσης ἐδιδάχθημεν καὶ τὸ χράραγμα.

Ἀπὸ τοῦ ὁκτωβρίου μέχρι τοῦ σεπτεμβρίου ἔτι ἐπὶ ὅλους δώδεκα μῆνας, ἡ ἐργασία εἶναι ἀδιέλπιτος εἰς τὰς σταριδάμπλους καὶ μάλιστα εἰς τὰς ὁποσὺν μεγάλης ἐκτάσεως, καὶ ἐπιμελῶς καλλιεργουμένας. Καὶ ἡ καλλιέργεια καὶ ἡ συγκομιδὴ ἀπαιτοῦσι μεγάλην ἐπιμέλειαν, καὶ δαπάναν ὅχι μικράν. Ἐκ τῆς καλλιεργείας καὶ τῆς ἐπιμελοῦς συγκομιδῆς ἐξέρχεται καὶ ἡ ἀφθονία καρποφορία, καὶ ἡ καλὴ ποιότης, ἢν ἐπὶ τῆς αὐτῆς ἰδίως οἱ ἀγγλοὶ, καλοπληρόντες αὐτήν. Οἱ ἀγγλοὶ γνωρίζουσι τὰς

Η ΕΙΚΩΝ ΤΟΥ ΣΩΤΗΡΟΣ

I

Ἡ ἐποχὴ τοῦ μεγάλου Κωνσταντίνου ὑπῆρξεν ἀναμνηστικὸς ὁ σιδηροῦς αἰὼν τῆς τέχνης, ὑπῆρξεν ἡ νύξ ἡ ἀκλουθίσασα τὴν ὀσιν τοῦ παλαιοῦ κόσμου, ἀλλὰ καὶ ἡ ἐχλεύαστα τὸ λυκχυγῆς τοῦ νέου. Κατὰ ταύτην ἐτελέσθη ἡ μεγάλη αὕτη μεταβολὴ καὶ μετὰ βίας ἀπὸ τοῦ ἐνὸς κόσμου εἰς τὸν ἕτερον.

Ὁ Χριστιανισμὸς ἀναπλάσας τὸν παλαιὸν ἀνθρώπον καὶ ἐκ τῆς παλαιᾶς κοινωνίας δημιουργήσας τὴν νέαν, ἧτις εἰς πολλὰ μὲν σημεῖα συνηγᾶτο μετὰ τῆς πρώτης, ἀλλὰ κατὰ τὰ πλεῖστα ἀρίστατο αὐτῆς, ὑπῆρξε συγγενὸς νὰ ἀφαιρέσῃ τῶν τεχνῶν, νὰ φῶσι, νὰ πηγῇ ἰδεῶν καὶ συναισθημάτων. Τὸ μυστήριον τοῦ Γολγοθᾶ, ἡ σταύρωσις τοῦ

Σωτῆρος, τὸ πάθος καὶ ἡ ἀνάστασις διὰ τῶν Εὐαγγελίων διαδοθέντα ἀνὰ τὴν ὑψηλίον, μετέτρεψαν τοὺς ἐθνικοὺς ζωγράφους εἰς χριστιανικοὺς εἰκονογράφους καὶ παρὰ τὸν ἀστέρα τοῦ Πολυγνώτου βλέπομεν ἀνατέλλοντα τὸν ἀστέρα τοῦ Μιχαὴλ Ἀγγέλου, παρὰ τὸν ἀστέρα τοῦ Ἀπελλοῦ ἐκείνον τοῦ Ραφαήλ.

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἀκόμη ἡ Ρώμη ἦτο ἐθνικὴ καὶ ὁ βῆλος ἐλάτρευε τὸν Καπιτώλιον Δίον, εἰς τὰς ὑπογεῖους αὐτῆς κατακόμβας ἐλατρεύετο ἕτερος θεὸς καὶ εὐαρίθμοι νεοφωτιστοὶ καθιέρωνον ἐκεῖ τὸν ναὸν τῆς νέας θρησκείας, ἤγειρον τὸν βωμὸν καὶ ἐκόσμου τοὺς ναοὺς τῶν διὰ τοιογραφιῶν καὶ ἄλλων εἰκόνων. Αἱ κατακόμβαι αὐταὶ ὑπῆρξαν οὕτω ἡ πρώτη κοιτίς τῆς Χριστιανικῆς τέχνης. Μετ' ὀλίγου ὁ Χριστιανισμὸς ἐξῆλθεν εἰς τὸ φῶς ἐκ τῆς κρύπτῆς του, οὐχὶ πλέον βελόδου καὶ συνεσταλμένος, ἀλλὰ μὲ τὸ θάρρος τὸ ὅποιον ἐμπνέει ἡ πεποιθῆσις καὶ ἀνήλθε διὰ νὰ καταρρίψῃ

τὰ εἰδῶλα καὶ νὰ ἐγειρῇ τὸν λάβαρον. Ἀλλὰ καταστρέφων μετὰ λύσεως τὰ ἀριστουργήματα ἐκεῖνα, ἐλησμονεῖ δτι συνέτριβε τὰ αἰώνια πρότυπα τῆς τέχνης, οὕτω δὲ ἐκουσίως ἐσπερημένος τούτων, ἀφῆθη ὅλως εἰς τὴν ἰδίαν ἐμπνευσιν.

Ὁ Ἀρχάδιος καὶ ὁ Ὀνώριος, οἱ δύο οὗτοι ἡγεμόνες ἰδίως ἠβέλθησαν ἐπὶ τῶν ἐρείπιων τῆς εἰδωλοκρατικῆς τέχνης, νὰ ἐγείρωσι τὴν νέαν καὶ καταρρίπτοντες τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα ἐκτίχον διὰ τῶν λίθων αὐτῶν καὶ τῶν συντριμμάτων πολυαριθμοὺς ναοὺς, οὓς ἐφιλοτιμοῦντο, ἔσον πολυτελέστερον ἡδύνατο νὰ διακοσμήσωσιν.

Ἐντεῦθεν ἐγενήθη καὶ νέος ρυθμὸς ἐν τῇ γραφικῇ. Τὸν χρωστῆρα τοῦ ζωγράφου διήθυνον αἱ παραδόσεις τῆς Ἐκκλησίας, αἱ οἰκουμενικαὶ σύνοδοι, τὰ ἀπόκριφα Εὐαγγέλια τοῦ Νικοδήμου καὶ τῶν ἄλλων πατέρων. Καὶ ἦσαν οὕτω διαγεγραμμένα τὰ ὅρις τῆς

καλὰς ποιότητος τῶν σταφίδων καλλίτερα καὶ ἀπὸ ἡμᾶς, τοὺς παραγωγούς αὐτῶν. Ἡ κορινθιακὴ σταρὶς εἶναι μονοπόλιον τῆς Ἑλλάδος, διότι οὐδαμοῦ ἄλλου παράγεται ὁ πολυτίμος αὐτὸς καρπός.

Ἡ λίπανσις τοῦ ἐδάφους, κατὰ διεστίαν, ἢ τριετίαν, τὸ βαθὺ σκάψιμον καὶ ὀλεπτός σκάβος, ὅπως τριβῶνται καλῶς τὰ χρώματα, πρὸς διατήρησιν τῆς ὑγρασίας, κατὰ τὸ θέρος εἶναι αἱ κυριώτεραι ἐργασίαι, ἐνεκα τῶν ὁποίων ὁ καρπὸς γίνεται σαρκώδης, ὠριμάζει καὶ φήνεται ταχύτερον, ἀποκτᾷ δὲ τὸ ὑποκύνειον ἐκεῖνο χρῶμα, τὸ τοσοῦτο ἀρεστὸν εἰς τοὺς ἀγγλοὺς καταναλωτάς. Ἀλλὰ τὸ καλὸν κλάδεμα εἶναι ἡ βῆσις τῆς καλῆς ποιότητος. Ὁ σταριδοκτῆμων πρέπει νὰ προτιμᾷ τὸν ὀλίγον καρπὸν, καὶ ὅχι τὸν πολὺν, ἂν θέλῃ νὰ κέρνη καλὴν ποιότητα, καὶ προσέτι νὰ διατηρῇ ἀκαμαίως τὰς δυνάμεις τῶν φυτῶν. Τὸ κλάδεμα τούτων κυρίως τὸν σκοπὸν πρέπει νὰ ὑπηρετῇ, καὶ τότε εἶναι τὸ κατὰλληλον καὶ τὸ ὠφέλιμον κλάδεμα.

Ἡ καλλιτέρα καλλιέργεια γίνεται εἰς τὸ Αἴγιον, καὶ εἰς τινὰς σταριδάμπλους τοῦ Πύργου. Ἀλλὰ, καὶ γενικῶς, ἡμεῖς καλλιεργούμεν τὰς σταριδάμπλους μας πολὺ καλλίτερα παρ' ὅσον τὰς καλλιεργούσιν εἰς τὴν Μικρὰν Ἀσίαν καὶ εἰς τὰ σταριδοφόρα μέρη τῆς Ἰταλίας (Καλαβρία καὶ Αἰταρὶ κυρίως, τῶν ὁποίων αἱ σταριδὲς ἀποτελοῦσιν εἶδος ἐξωτερικοῦ ἐμπορίου). Ὡσαύτως καλλίτερα καλλιεργούμεν ἡμεῖς τὰς σταριδάμπλους μας, καὶ ἐπιμελέστερον συγκομιζόμεν καὶ ἀποξηραίνουμεν τὸν καρπὸν, παρὰ οἱ ἰσπανοὶ τὴν Βαλεντιανῶν (Valenzia), ἧτις συναγωνίζονται, ἐν Ἀγγλίᾳ πρὸς τοὺς ἀγγίγάρτους σταριδὰς τῆς Μικρῆς Ἀσίας, καὶ τὴν ὁποίαν οἱ ἀγγλοὶ ὑπεραγαπᾶσι. Ἀλλὰ ἰδιαιτέρα εἶναι, καὶ ἄξια θαυμασμοῦ, ἡ ὑπὸ τῶν ἰσπανῶν, περὶ τὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν συγκομιδὴν τῆς Μαλαγας, ἢ Μοσατέλλας, κατὰβαλλομένη ἄκρα προσπάθεια καὶ προσοχῆ. Ἡ βασιλείσα αὕτη τῶν ξηρῶν ὀπωρῶν, εἶναι ἄξια πάσης θωπείας καὶ πάσης ἐξαιρητικῆς περιποιήσεως! Περιττὸν ν' ἀποδείξω ἐνταῦθα τὰς διαφορὰς, κατὰ τὴν καλλιέργειαν καὶ τὴν συγκομιδὴν, διότι τοιαύτη ἐξέτασις ἠθέλε μὲ ἀποπλανῆσαι πολὺ μακρὰν τοῦ καθήκοντος, τὸ ὅποιον ὀρεῖλω νὰ ἐκπληρώσω διὰ τῆς διατριβῆς ταύτης.

Ὡς πρὸς τὴν καλλιέργειαν, εἶπον ὅποια εἶναι ἡ καλλιτέρα καλλιεργητικὴ μέθοδος, ἢ

αἱ σπουδαιότεραι ἐργασίαι εἶναι τὸ ξελάκωμα, τὸ βαθὺ σκάψιμον, ὁ ἀφθονος λιπασμός, τὸ λεπτόν σκάψιμον, καὶ πρὸ πάντων, ὁ περιορισμένος, καὶ ἀνάλογος τῶν δυνάμεων ἐκάστου κλήματος κλάδος. Οἱ σταριδοκτῆμονες καὶ σταριδοκαλλιεργηταὶ πρέπει κυρίως νὰ ἐχωσιν πάντοτε πρὸ ὀφθαλμῶν τὸ συντομώτατον τοῦτο καλλιεργητικὸν πρόγραμμα.

Ἦδη, φυσικῶς, ἐγείρεται τὸ ζήτημα ἐκεῖνο τὸ ὅποιον ἐπὶ πάσης καλλιεργείας, πρέπει νὰ ἐρευνηθῆται, καὶ μετ' ὑπομονῆς νὰ βεβαιωθῆται. Τὸ ζήτημα τοῦτο εἶναι ζήτημα τῆς ἀγροτικῆς οἰκονομίας 1).

Ἐκτιμῶμεν νὰ ἐλατῶσωμεν τὰς δαπάνας τῆς καλλιεργείας καὶ τῆς συγκομιδῆς, ἀνευ βλάβης, καὶ κατὰ ποῖον τρόπον;

Ἀπορρίπτονται λοιπὸν τὰ ἀροτραία καὶ σκαλιστικὰ ἐργαλεῖα τῶν περυσυμένων χωρῶν, τὰ κατὰλληλα εἰς τὴν περυσυμένην γεωργίαν, ἡδύνατο νὰ ἐλατῶσωσι τοσοῦτο πλησίον τὰ καλλιεργητικὰς δαπάνας, βοηθούμενα ὁμοῦ καὶ ὑπὸ τῆς ἀξίνης, ὅπου τὸ ἀρότρον καὶ τὸ ἱπποσκαλιστήριον δὲν δύναται ν' ἀνασκάψωσιν, ἢ νὰ τρίψωσιν τὴν γῆν, ἀλλὰ τοῦτο εἶναι ἀκατόρθωτον, ἐνόσω φυτεύομεν τοσοῦτο πλησίον τὰ φυτὰ, πρὸς ἄλληλα, ἧτοι 6—7 σπυθιμάξ. Τὰ φυτὰ ἐν Ἑλλάδι, εἶναι ὑλομακρὰ καὶ πολὺκλαδα, ἐνεκα τοῦ θερμοῦ κλίματος, καὶ τὸ ἄροτρον καὶ τὸ ἱπποσκαλιστήριον δὲν δύναται νὰ ἐργασθῶσιν ἐντὸς τῶν σειρῶν τῶν φυτῶν, ἐργαζόμενοι δὲ, ἤθελοι καταστρέφει, ὅχι μόνον τοὺς κλάδους καὶ τοὺς ὀφθαλμοὺς αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ αὐτὰ τὰ πρέμνα. Ἀνευρεθόμεν τὰς σταριδάμπλους μας καὶ τὰς ἀμπέλους μας εἰς ἀπόστασιν μεγαλειτέρας, κατὰ τὸ ἰταλικὸν κυρίως σύστημα, τότε καί. Πλήν ὅς σήμερον ἔχουσι οὐδ' αὐτὴ ἡ γαλλικὴ hou à cheval δύναται νὰ περᾷται ἀεὶ ἀεὶ ἐν μέσῳ τῶν στοιχείων τῶν φυτῶν, ἔσον κανονικῶς καὶ ἂν ἦναι περυσυμένα. ἴσως, μόνον διὰ τὸ σκάψιμον, ἡδύνατο νὰ χρησιμεύσῃ τὸ ἀγγλικὸν σκαλιστήριον τοῦ Γκάρρετ, ἐνεκα τῶν πολλῶν τροποποιήσεων τὰς ὁποίας ἡμπορεῖ νὰ λάβῃ, κατὰ τὴν ἐργασίαν διότι ὁ ἀξὼν αὐτοῦ, εἶναι διηρημένος εἰς τρία μέρη, καὶ ἐπομένως δύναται νὰ δοθῇ εἰς τὸ ἐργαλεῖον ἀνάπτυξις ὁμοία τῆς ταινίας τῆς

1) Ἀγροτικὴν οἰκονομίαν λέγομεν σειρὰν μαθημάτων τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, ὑπὸ τῆν ἑποψίαν τοῦ γεωργικοῦ συμφέροντος.

1) Ἀγροτικὴν οἰκονομίαν λέγομεν σειρὰν μαθημάτων τῆς πολιτικῆς οἰκονομίας, ὑπὸ τῆν ἑποψίαν τοῦ γεωργικοῦ συμφέροντος.

τέχνης καὶ ὑπῆρχε φραγμὸς καὶ σιδήρεα τεῖχη, τὰ ὅποια δὲν ἡδύνατο νὰ ὑπερβῇ ἡ φαντασία τοῦ καλλιτέχνη.

Τὴν ἀρχὴν τῆς θεογραφίας ἀνάγουσι τινες εἰς τὸν II' αἰῶνα. Νομίζω ὅτι δυνάμεθα νὰ ἀνέλθωμεν εἰς προγενεστέρην πολὺ ἐποχὴν. Ὁ Ρακουί, σχολιάζων τὸν Moland ἐν τῇ ἱστορίᾳ τῶν ἀγίων εἰκόνων, διατείνεται δτι ἀπὸ τῆς I' ἑκατονταετηρίδος ἤρχισαν νὰ παρῆσαν τὴν εἰκὼν τοῦ Αἰωνίου ὑπὸ μορφήν ἀνθρωπίνην. Εἰκονίζεται δὲ εἰς τὰς πρώτας αὐτάς συνθέσεις, ἄλλοτε μὲν συνδιαλεγόμενος μετὰ τοῦ πρωτοπλάστου, ἄλλοτε δὲ θίγον τὴν πλευρὰν αὐτοῦ κοιμωμένου, νεανίας τριακοντούτης, ἀγένειος, γυμνὸς τοὺς πόδας καὶ κυκλῆν περιβεβλημένος ἐσθῆτα, τὸ σύμβολον τοῦ ὀυρᾶνον εἰς τῆς ἀθανασίας καὶ ἔχων τὸ σκῆπτρον εἰς τὰς χεῖρας καὶ χρυσοῦν κύκλον περὶ τὴν κεφαλὴν.

Εἰς τὴν εἰκὼνα τῆς Παρθένου, εἰ καὶ οὐδέποτε συνεφώνησαν οἱ πατέρες περὶ τοῦ κέλους τῆς, οἱ ζωγράφοι ἐφιλοτιμοῦντο νὰ ἐνώσωσι τὴν περιπάθειαν μετὰ τῆς καλλονῆς καὶ τὸ σεμνὸν μετὰ τῆς χάριτος. Κατὰ τινὰς μόνον μετὰ τὴν ἐν Ἐφέσῳ Σύνοδον, δηλαδὴ μετὰ τὸ 431, ἤρχισαν νὰ γράφωσι τὴν Μητέρα τοῦ Ἰησοῦ. Γενικῶς ὁμοῦ πιστεύουσιν ὅτι πρὸ τοῦ ἔτους τούτου εἰς οὐδέμειαν εἰκὼνα περὶ τὸν Ἰησοῦν ἢ Παναγίαν κρατοῦσα εἰς τὰς ἀγκάλας τὸν Ἰησοῦν ἔβρα.

ποτε συνεφώνησαν οἱ πατέρες περὶ τοῦ κέλους τῆς, οἱ ζωγράφοι ἐφιλοτιμοῦντο νὰ ἐνώσωσι τὴν περιπάθειαν μετὰ τῆς καλλονῆς καὶ τὸ σεμνὸν μετὰ τῆς χάριτος. Κατὰ τινὰς μόνον μετὰ τὴν ἐν Ἐφέσῳ Σύνοδον, δηλαδὴ μετὰ τὸ 431, ἤρχισαν νὰ γράφωσι τὴν Μητέρα τοῦ Ἰησοῦ. Γενικῶς ὁμοῦ πιστεύουσιν ὅτι πρὸ τοῦ ἔτους τούτου εἰς οὐδέμειαν εἰκὼνα περὶ τὸν Ἰησοῦν ἢ Παναγίαν κρατοῦσα εἰς τὰς ἀγκάλας τὸν Ἰησοῦν ἔβρα.

Αἱ ἀχειροποίητοι λεγόμενοι εἰκόνες ἦσαν κατὰ πάσαν πιθανότητα αἱ πρώται χριστογραφίαι, ἐν αἷς ὁ Ἰησοῦς παρίστατο ὡς πρότυπον καλλονῆς. Ὑπόδειγμα κατὰ τὴν παράδοσιν ἔσχον οἱ πρώτοι ζωγράφοι τὸ ἱερὸν μανδύλιον, εἰς ὃ ποτε ὁ Ἰησοῦς, ἀπομάσσων τὸν ἰδρώτα τοῦ προσώπου του), ἀπε-

1) Τῆς ἀγίας μορφῆς αὐτοῦ ἐν σουδαρίῳ ἀπομαζόμενος. Δαμασκηνός.

γῆς, τὴν ὁποίαν προτίθεται ἴτις νὰ σκαλίῃ. Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο εἶναι εὐρέστατον, καὶ ἡδύνατο νὰ λάβῃ νεότερας τροποποιήσεις πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦ σκαλίειν φυτείας, ἀλλ' εἰς τοιαύτην περίστασιν, θὰ παρουσιασθῇ ἡ ἀνάγκη τῆς ἀφαιρέσεως πολλῶν κλημάτων εἰς τὰς ἄκρας τῶν σειρῶν, διὰ νὰ διέρχεται ἀπὸ τῆς μίξῃς εἰς τὴν ἄλλην. Τὸ ἐργαλεῖον τοῦτο τιμᾶται μὲν γὰρ εἰς τὴν Ἀγγλίαν, καὶ ἐκτὸς αὐτῆς, διότι τελεῖ πλείστην καὶ καλὴν ἐργασίαν, ἐν βραχυτάτῳ διαστήματι, ἧγον σκαλίζει ἐντὸς μίξῃς καὶ μόνης ἡμέρας 40—50 στρέμματα. Τοῦτο ἔστω ὡς ἀποδείξις ἀληθείας, ἢ, εἰς προηγούμενον κεφάλαιον, εἶπον ὅτι ὁ μικρὸς πληθυσμὸς ἐν ἐμποδίει τὴν προδὸν τῆς γεωργίας, ἀρεῖ μόνον νὰ φωτισθῶμεν γεωργικῶς. Θὰ ἦτο δὲ καλὸν νὰ γίνωσι δοκιμαίαι, τούτων διὰ τοῦ σκαλιστηρίου τοῦ Γκάρρετ, εἰς τὸ σκάψιμα, ὡς καὶ διὰ ἄλλων ἀνασκαπτικῶν καταλλήλων ἐργαλείων, δυναμένων νὰ λάβωσι τὰς δεούσας τροποποιήσεις, ἕπως χρησιμεύσωσιν εἰς τὸ σκάψιμον τῶν σταριδάμπλων καὶ ἀμπέλων. Τὸ ἦμισυ σχεδὸν τῆς καλλιεργητικῆς δαπάνης ἐνὸς στρέμματος σταριδάμπλου ἀπορροφᾶται ἀπὸ τὸ ξελάκωμα, τὸ σκάψιμον καὶ τὸ σκάψιμα αὐτοῦ. Ἄλλ' ὅλα ταῦτα ἀπαιτοῦσι γεωπόνους εὐρωπαϊκοὺς, ἰκανοὺς νὰ εὐρωσιν τὰς καταλλήλους τροποποιήσεις καὶ τὰς ἐφαρμοδύσεις. Περὶ τῆς ἀπαραίτητος ἀνάγκης γεωπόνων εὐρωπαϊκῶν, θὰ ὁμιλήσω ἐν τῷ οἰκείῳ κεφαλαίῳ.

Καταφέρονται τινες κατὰ τοῦ χράραγματος τῶν κλημάτων. Ἄλλ' ἡ ἐφεύρεσις αὕτη ἀνήκει εἰς τὴν περυσυμένην γεωργίαν, ἧτις καὶ φυτὰ καὶ δένδρα χαράσσει, διὰ λόγους γνωστούς. Τὸ χράραγμα δὲν βλάπτει τὰς σταριδὰς, ἀπεναντίας τὰς ὠφελεῖ. Τὸ κλήμα τῆς σταριδῆς ἔχει ζωὴν ἰσχυρὰν σπρι

τεσκευασμένα επίτηδες (hangars), η εντός των ιδίων των οικιών, διότι το ποσόν είναι μικρότατον.

Τὰ πανία, διὰ τὴν ἀντέχουσαν εἰς τὴν βροχὴν, πρέπει νὰ ἴναι καλῶς ἀλειμμένα με λιγνέλαιον, ἄλλως εἶναι εὐδιαπέραστα ὑπὸ τῆς βροχῆς, καὶ ἡ ὑγρὰσία γίνεται ἐπαισιβητὴ τῶν καρπῶν. Προτιμῶ ὅμως τὰς καλαμωτάς, ὡς διαρκεστέραι τῶν πανίων, καὶ ἀσφαλεστέραι εἰς τὴν προσυλῆν τῶν καρπῶν. Εἶναι δὲ καὶ ὀλιγώτερον διαπανηραῖ, ἂν καὶ ἔχουσιν ἀνάγκην ἐπισκευῆς τινος, κατ' ἔτος, καὶ, ἐπιτέλους, μετὰ τινὰ ἔτη, καταστρέφονται ταχύτερον. Τὰ πανία προφυλάττουσιν ἄνωθεν καὶ πλαγίως τὸν καρπὸν, οὐχὶ ὅμως καὶ κάτωθεν, διότι, ὅπως ἄποτοι, ἡ γῆ τῶν ἀλωνίων ἐπὶ τὸν ὅποιον ἀπολύεται ἡ σάβη, εἶναι ἄδύνατον νὰ μὴ ὑγραθῆ καὶ νὰ διαθῆται τὸν καρπὸν εἰς τὴν σῆψιν.

Ἐπαρκεῖ πρόληψις, ὅτι ἡ δρόσος τῆς νυκτὸς δίδει χρώμα, ὡς κοινῶς λέγουσι, εἰς τὰς ἀποξηραίνουσας σαφίδας, ἵθουν τὰς καθιστῶν μελανωτέρας. Καὶ εἶναι μὲν τοῦτο ἀληθές, ἀλλὰ τὸ ὄρατον ὑποκίονον χρώμα ἀφανίζεται. Σταφίς, ἀπλωμένη εἰς καλαμωτάς, σωρευομένης, κατὰ πᾶσαν ἐσπέραν, καὶ σκεπαζομένης, χάριν προφυλάξεως ἀπὸ τῆς δρόσου, ἀποξηραίνεται 24 ὥρας, τοῦλάχιστον, πρὸ τῆς ἐπιπέρας, κατὰ τὴν νύκτα, ἀφανιμένης, διατηρεῖ δὲ τὸ θαυμαστὸν φυσικὸν χρώμα τῆς.

Ἐπεὶ ἐκείνου, ὅστις ἤθελεν εὐρεῖ τὸ ἀσφαλέςτερον καὶ τὸ εὐχρηστότερον προφυλακτικὸν τῆς σαφίδος ἀπὸ τῆς βροχῆς, ἐν τοῖς ἀλωνίοις, πρέπει νὰ ταχθῆ βραβεῖον χρηματικόν, νὰ γίνῃ δὲ τοῦτο γνωστὸν εἰς ὅλας τὰς βιομηχανικὰς πόλεις τῆς ἐσπερίας τῆς Εὐρώπης. Δὲν ἀμφισβῆται, ἂν τὸ βραβεῖον ἴναι γενναῖον, ὅτι εὐρεθῶσι πολλοὶ εὐδιάθετοι νὰ λάβωσι μέρος εἰς τὸ διαγώνισμα, καὶ βιομήχανοι καὶ μηχανικοὶ, καὶ ἄλλοι ἐπιστήμονες.

(ἀκολουθεῖ)
Π. ΧΑΚΚΙΟΠΟΥΛΟΣ.

ΕΡΓΑΣΙΑΙ ΤΟΥ ΣΥΛΛΟΓΟΥ.

ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ—ΜΑΡΤΙΟΣ 1880

Ἐν μιᾷ τῶν τελευταίων αὐτοῦ συνεδριάσεων ὁ Σύλλογος κατόπιν τῆς ἐπιστολῆς τοῦ ἐν Σέρφω καλλιτέχου κ. Γ. Βιτάλη, ἀναγγέλλοντας τὴν προσεχῆ ἀποπεράτωσιν τοῦ ἀνδριάντος τοῦ Λόρδου Βύρωνος, ἐπειδὴ κατὰ τὴν παράδοσιν δύναται τὸ συμβολαῖον τοῦ συμφωνηθέντος ποσοῦ, συνέστησε νέαν Ἐπιτροπὴν ἐξ ἐπιτίμων καὶ τακτικῶν μελῶν τοῦ Συλλόγου ἐκ τῶν κ. κ. Στεφ. Σκουλοῦδη, Γ. Μεταξᾶ, Θ. Ὀρραβίδου, Ν. Καζᾶζη, Μ. Κατσιμπαλῆ, Γ. Βασιλοπούλου, Ε. Κυριτζῆ, Κ. Ζέου, Π. Ραζῆ, Α. Φορρῆ, Τυπάλλου, Α. Μανούσου, Ι. Μόσχου, Ν. Παπαδοπούλου, Θ. Γενάδη, Γ. Παπαθεοδώρου, Τ. Ἠλιοπούλου, πρὸς εἰσαχθῆν ἐράναν ἐπὶ τῷ σκοπῷ τούτῳ. Ἡ ἐπιτροπὴ αὕτη συνελοῦσα ἐξελέξατο ἐπιτίμων αὐτῆς πρόεδρον τὸν κ. Στ. Σκουλοῦδην βουλευτὴν Σύρου, τακτικὸν τὸν κ. Γερ. Μεταξᾶν, ὑπαποστῆν τῆς Α. Μ., ἀντιπρόεδρον τὸν κ. Π. Ραζῆν, ταμίαν τὸν κ. Θεόδωρον Ὀρραβίδην καθηγητὴν τοῦ Πανεπιστημίου καὶ ἐπιτίμων τοῦ συλλόγου πρόεδρον, γρηματὰ δὲ τῆς ἐπιτροπῆς τὸν κ. Ι. Μόσχον. Ἐσόμενα μέλη τῆς ἐπιτροπῆς οἱ κ. κ. Κωστ. Ζέου, Θεόδωρος Γενάδης, Γεώργιος Παπαθεοδώρου καὶ Ἰωάννης Μόσχος παρουσιασθέντες πρὸς τοὺς ἐλεγεθῆναι ἐνεγείρισαν αὐτοὺς τὰ οικεῖα διπλώματα, πάντες δὲ ἀσμενοὶ ἀπεδέξαντο τὴν ἐκλογὴν τῶν ὑποσχεθέντες πρόθυμον τὴν αὐτῶν συνδρομὴν.

Τῆς ἀναθεωρήσεως τοῦ ἰσχύοντος κανονισμοῦ ἀναγκάσις θεωρηθεῖσα, ἀνετέθη εἰς Ἐπιτροπὰς

ἡ ὑποβολὴ τοῦ νέου σχεδίου συγκειμένης ἐκ τῶν κ. κ. Α. Φορρῆ, Τυπάλλου, Π. Ραζῆ, Κ. Ι. Κυριακοῦ καὶ Μ. Μένδλερ, ἡς ὡς εἰσηγητῆς ὁ κ. Κ. Ι. Κυριακὸς ἀνέγνω τὴν ἐκθεσιν ἐνώπιον τοῦ Συλλόγου.

Ἐν τῇ τελευταίᾳ συνεδρίᾳ αὐτοῦ ὁ Σύλλογος ἀπεφάσισεν ὡσαύτως ν' ἀναβάλῃ τὴν τέλει τῆς ἐστῆς τῆς 25ης Μαρτίου.

Μέλη τοῦ Συλλόγου τακτικὰ ἐξελέγησαν κατὰ τὸ δῆμον τοῦτο οἱ κ. κ. Ν. Χατζίσκος, Ν. Παπαδόπουλος, Στ. Στεφάνου, Εὐγ. Γ. Ζαλοκώστας καὶ Ἀρ. Κουριτζῆς. Ἐπίτιμα ἀνεκηρύχθησαν κ. Γενάδης, ἐπιτετραμένους τὰ τῆς Ἑλλάδος ἐν Λονδίῳ, Κν. Ταπούρος διαχειριστῆς ναυτ. τραπέζης ὁ Ἀρχάγγελος ἐν Τεργεστῇ Duca Lanciu di Brolo Γερουσιαστῆς καὶ ἱππότης τοῦ μεγάλου ἰταλικοῦ Παρασῆμου ἐν Παλάρῳ Ἀριστείδης Παρλάς καὶ Αὐγουστίνος Ροδοκανάκης διαχειριστῆς τῆς Ναυτικῆς τραπέζης Ἀρχάγγελος ὁ μὲν ἐν Ταϊρανίῳ ὁ δὲ ἐν Ἀλεξανδρείᾳ. Ἀντεπιστάλλοντα μέλη ἐξελέγησαν ὁ κ. Π. Βακαλόπουλος ἐν Τραπεζούντῃ καὶ Γ. Βανδώρος ἐν Ὀδυσσῶ. Μέλη δὲ τῆς Ἐπιτροπῆς τοῦ Περιόδικου διὰ τρέχον ἔτος ἐξελέγησαν οἱ κ. κ. Π. Ραζῆς, Κ. Ζέου, Ἀντ. Φορρῆς, Τιμ. Βισβίτης, Ε. Ἐμπερικόου, Κ. Μυρτίλος, Στεφ. Στεφάνου.

Κατὰ τὸ χρονικὸν τοῦτο διάστημα ὁ Σύλλογος ἡμῶν συνῆψε σχέσεις μὲ τὰ ἐξῆς νεωστὶ συστηθέντα σωματεία, μετὰ τὸν ἐν Σέρραις Μακεδονικὸν Σύλλογον, μετὰ τῆς ἐν Κωνσταντινουπόλει τῶν Μεσαιωνικῶν ἑρευνητῶν, μετὰ τοῦ ἐν Ἀθῆναις Ἐμπορικῶ καὶ Βιομηχανικῶ Συλλόγου, μετὰ τοῦ Μουσικοῦ Συλλόγου Ὀρφῆος, μετὰ τοῦ ἐν Κωνσταντινουπόλει Ἑλληνικοῦ Συλλόγου Ἑρμοῦ καὶ τοῦ ἐν τῇ αὐτῇ πόλει Ἑλληνικοῦ Συλλόγου Παρθενῶνος.

ΚΑΡΟΛΟΥ ΝΕΥΤΩΝΟΣ

ΕΚΘΕΣΙΣ ΠΕΡΙ ΟΛΥΜΠΙΑΣ

Ἀνεγνώσθη ἐν τῇ Βασιλικῇ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Λονδίνου τὴν 25 ε. ν. Φεβρουαρίου.

Ἡ Ὀλυμπία ἐξ ἰσοῦ ἀπέχει τὸν ἐπὶ τὴν ἀνατολικὴν καὶ τὴν δυτικὴν τῆς χερσονήσου ἀκτῆ ἀνωτάτων ἑλληνικῶν ἀποικιών. Τοῦ Ἀλφειοῦ καὶ τοῦ Κλαδέου ἡ πεδιάς ἴσο κέντρον μεγάλου συμπλέγματος πεπολιτισμένων κοινοτήτων, ὅπερ οἱ ἀρχαῖοι ἐκάλεον Ἑλλάδα. Παρὰ πᾶσαν δὲ τὴν μικρότητα αὐτῆς, ἐντὸς τῶν δύο ἑκατονταετηρίδων ἀπὸ τῆς πρώτης Ὀλυμπιάδος ἀπέδειχθη περιφανεστάτη ἐστία, ἐρελκυσμένη τοὺς ἀρίστους τῶν κατοικούντων ἐλληνικῶν πόλεως καὶ πλείστον συντελέσασα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν καὶ ἐπὶ ἄνωξιν τοῦ πανελληνίου αἰσθηματος, ὅπερ, καὶ μετ' ὅλας τὰς προλήψεις καὶ τὰς ἐμφυλίους ἐριδας τῶν ἑλληνικῶν φυλῶν, διετέλεσεν ἀμείων καὶ ἰσχυρότατον. Αἱ τελοῦμενα ἀνὰ τετραετίαν πανηγυρεῖς κατέστησαν βῆμαθον οἰκουμενικαὶ καὶ διήρξασαν ἕνεκα περὶ τὸν αἰῶνα ἀπὸ τοῦ 777 π. Χ. μέχρι τοῦ 394 μ. Χ., ὅτε καταργήθησαν ὑπὸ τοῦ ἀτοκράτορος Θεοδοσίου. Πόθεν ἀρᾶ γε ἡ μεγάλη φήμη καὶ ἡ μακρὰ διάρκειά αὐτῶν; Ἡ Ὀλυμπία δὲν ἴστω μόνον παλαιστρα ὅλης τῆς ἑλληνικῆς φυλῆς, ἀλλὰ τόπος ἱερώτατος, ἐν ᾧ πολλὰ πρὸ τῶν ἱστορικῶν χρόνων ἔλατρευετο ὁ Ζεὺς. Αἱ τελοῦμενα εἰς τιμὴν αὐτοῦ ἐορταῖ ἴσαν οὐχὶ ἀπλοὶ ἀγῶνες πρὸς ἐπίδειξιν, ἀλλὰ μεγάλα ἠθροικτικὰ ἀγίστρια, ἐρελκυστικὰ ἀπανάγκη τῶν ἑλληνικοῦ κόσμου προσκυνητῶν, ὅτινες προσέφερον εἰς τὸν βωμὸν τοῦ Διὸς διαρκῆ μνημεῖα τοῦ πλοῦτος καὶ τῆ θεοσεβείας των. Αἱ προσφοραὶ ἴσαν ὡς ἐπὶ τὸ πλείστον ἀγαθὰ καὶ χαλκοῦ ἢ μαρμάρου καὶ ἀφαιρούντο ὑπὸ ἑλληνικῶν πώλων, βασιλέων, ἐνδοξῶν ἀνδρῶν ἢ Ὀλυμπιονικῶν. Οἱ πλοῦσοι Ὀλυμπιονικῶν, ὧν ὄνοματὰ τινὰ ἐσώθησαν ἐν τῇ ἀθανάτῳ ὡδαίς τοῦ Πινδάρου, ἀφαιρούν

χαλκὰ τέθριππα ἢ ἀνδριάντας τριμεγίστους. Οἱ νικῶντες ἀθληταὶ ἀφαιροῦν ὡσαύτως εἰκόνας ἐαυτῶν. Τοιοῦτῳ δὲ τρόπῳ, κατὰ τὴν δευτέραν μ. Χ. ἑκατονταετηρίδα, ὁ ἱερός χῆρος τῆς Ἀλφειοῦ ἀπέδειχθη μέγα μουσεῖον, ἐν ᾧ καταρτιζέτο ἡ ἡρέμα καὶ κατὰ μικρὸν πρόδος τῆς καλλιτεχνίας ἀπὸ τῶν πρώτων Ὀλυμπιάδων μέχρι τῶν Ἀντωνίνων. Ἐπὶ τῆς τελευταίας ταύτης περιόδου, ὅτε ἤρξατο ἐκλείπειν ἡ δόξα τοῦ ὀλυμπιακοῦ ἀγῶνος ἐπισκέψατο τὴν Ἥλιδα ὁ περιηγητῆς Πανσανίας καὶ ἐν δυοὶ βιβλίοις περιέγραψε τὸν ναὸν τοῦ Διὸς, τὸ ἐκ χρυσοῦ καὶ ἐλέφαντος ἄγαλμα αὐτοῦ, τὸ Ἡραῖον καὶ ἄλλους ναοὺς, τὸ Φιλιππεῖον μετὰ τῶν ἀνδριάντων τῶν βασιλέων τῆς Μακεδονίας, καὶ τοὺς παρὰ τῶν ἀφῶρων ἑλληνικῶν πόλεων θησαυροὺς, ὧν ἕκαστος ἀπήρτιζε πλουσιώτατον μουσεῖον εἰδικόν. Κατόπιν περιέγραψε τοὺς μᾶλλον ἀξιολόγους τῶν ἀνδριάντων, οὓς ἀφαιροῦσαν οἱ Ὀλυμπιονικῶν, μνημονεύσας πολλοῦ τοῦ ὄνομα τοῦ καλλιτέχου. Οἱ μνημονευόμενοι ἀνδριάντες ὑπερβαίνουσι τοὺς τριακοσίους καὶ εἶναι οἱ πλείστοι ἐκ χαλκοῦ. Κατὰ τὴν μαρτυρίαν τοῦ Πλίνου, τὰ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀγάλματα δὲν ἴσαν ὀλιγώτερα τῶν τρισηχίλιον. Ἰσοδοκῆνεται περὶ πλεῖον ἡ θέσις τοῦ σταδίου, τοῦ Ἰπποδρόμου, τῶν Γυμνασίων καὶ ἄλλων δημοσίων οἰκοδομημάτων. Ὀλίγα ἀναφέρονται περὶ τῆς καταστάσεως τῶν κτιρίων καὶ τῶν καλλιτεχνικῶν ἔργων ἐν Ὀλυμπίᾳ κατὰ τὸ 394, ὅτε οἱ ἀγῶνες καταργήθησαν ὑπὸ τοῦ Θεοδοσίου. Κλοπαὶ ἴσως καὶ ληστεῖαι ἤλατρυσαν ἐπὶ πολλὰ τὴν λαμπρότητα τοῦ ἱεροῦ χώρου ἄλλ' οἱ χαλκοὶ ἀνδριάντες καὶ ἄλλα τιμαλῆ κοσμήματα, ὧν ἐρείσαντο οἱ χριστιανοί, ἤρπασθησαν ὑπὸ τῶν Γόθων, οὓς ὠδήγησαν ὁ Ἀλέριχος εἰς Πελοπόννησον τῷ 393. Κατὰ τὸ 1776 ὁ Ῥηγάδος Σάνδλερ, σταλείς εἰς Ἑλλάδα ὑπὸ τῆς ἐταιρίας τῶν φιλοτέχων, ἦλθε καὶ εἰς Ὀλυμπίαν. Πάντα τὰ ὑπὸ τοῦ Πανσανίου μνημονευόμενα λαμπρὰ κτίρια εἶχον ἐξαφανισθῆ πλὴν τῶν κολοσσίων ἐρείπειν τοῦ Ὀλυμπίου καὶ τινῶν τοίχων κτιρίων Ῥωμαίων. Τί συνέβη ἐν τῷ χρονικῷ διαλείματι ἀπὸ τοῦ Πανσανίου ἕως τοῦ Σάνδλερ; Τὴν Ὀλυμπίαν κατέσχον πρώτῳ βυζαντινοὶ χριστιανοί, ἀναγειραντες αὐτῇ ἐκκλησίαν, εἶτα δὲ ἴσως καταλιπόντες αὐτὴν περὶ λῆξιν τῆς τρίτης ἑκατονταετηρίδος ἕνεκα ἐισβολῆς τῶν Σλάβων. Οἱ σεισμὸι καταδόρησαν τὸς ναοὺς, ἐκ δὲ τῶν ἐρείπειν τούτων ἕκτισαν σκηνὰς καὶ καλύβας θέρσασαι πορθηταί. Ἡ ἀνύψωσις τῆς κοιτίδος τοῦ Ἀλφειοῦ ἐσχίσθη παρὰ τὸ στόμιον αὐτοῦ εἰς δύο τῆς νοτιώδους ἀνωμιάσεως κατέστη ἡ πεδιάς ἐρημία. Ἡ ἀπορραλκτικὸς τῶν κύκλων ἰσχυρὰ καὶ αἱ πλημμύραι τοῦ ποταμοῦ ἐθαψαν τὰ ἀρχαῖα μνημεῖα ὑπὸ παχὺ στρώμα βορβόρου καὶ ἰλύος. Τὴν ἀναζήτησιν τῆς Ὀλυμπίας, ἦν πρῶτος ἐπιβόησεν ὁ Βίγκελμαν, ἐπηγεῖρσαν οἱ Γάλλοι τῷ 1829 καὶ οἱ Γερμανοὶ τῷ 1875. Αἱ γερμανικὰ ἀνακαλύψεις εἶναι σπουδαιόταται διὰ τὴν ἀφθονον πλῆθον ἱστορικῶν μνημείων καὶ ἐπιγραφῶν διαφόρων χρόνων, διὰ τὴν νέαν ὕλην τῆς ἱστορίας τῆς ἑλληνικῆς ἀρχαιολογίας καὶ διὰ τὰ λείψανα τῆς γλυπτικῆς, τὰ σωθέντα ἐκ τοῦ ναυαγίου τῶν αἰώνων. Τιμαλφέστατα τῶν ἀνορυφθέντων κειμῶν εἶναι τὰ ἀετώματα τοῦ Ὀλυμπίου, ἡ Νίκη τοῦ Παιωνίου, καὶ ὁ τὸν Διόνυσον βαστάζων Ἑρμῆς τὸν Πραξιτέλους. Κατὰ τὸν Πανσανίαν, ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος ὁ Παιωνίος εἶχε πλάση τὸν ἀγῶνα Πέλοπος καὶ Οἰνομάου, ἐπὶ δὲ τοῦ δυτικοῦ ὁ Ἀλκαμένης τὴν μάχην Κενταύρων καὶ Λαπιθῶν ἐν τοῖς γάμοις τοῦ Πειρίθου. Πολλὰ τεμάχια ἐκείνου συνθέματος ἀνευρέθησαν, τὰ μὲν ἐν αὐτῷ τῷ τόπῳ, εἰς δὲ τὸν πρῶτον εἶχον πέσει, τὰ δὲ ἐν τοῖς ὑπόλοιποις τοίχοις κατόπιν οἰκιστοῦ. Συνηρολογήθησαν δὲ ταῦτα ἐν Βερολίῳ οὕτως ἐπιμελῶς, ὥστε, καίτοι μὴ ἀποτελούντα ἀρτίον τι καὶ ὀλομερῆς παρῶντων ὁμοῦ ἀκριβῆ τῶν πλάσματων ἰδέαν. Ἡ ὑπὸ τῶν Μεσσηνίων καὶ τῶν Νευαταίων

ἀφαιρωθεῖσα Νίκη τοῦ Πραξιτέλους, ἐκ τῆς συστάσεως καὶ περιβολῆς, φαίνεται ἀρτί καταβάσα ἐπὶ γῆς. Ἡ ὀλη παράστασις ἔχει πολὺ τὸ θαυμαστόν καὶ πρωτότυπον, ἡ δὲ τοῦ ματιανοῦ σύνθεσις, καίτοι ἐνιαχοῦ ξηρὰ, ἐλέγγει τὴν ἐπιδρασιν τῆς σχολῆς τοῦ Φειδίου, ᾧ περὶ σύγχρονος ἴσο ὁ Παϊωνίος. Ἄλλ' ἔάν ἀποβλέψωμεν εἰς τὴν σύνθεσιν τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος, ὅπερ εἶναι καὶ αὐτὸ ἔργον τοῦ Παιωνίου, εὐρίσκωμεν καὶ ὕφος πολλῶ κατώτερον καὶ τινὰ ἀνικανότητα καὶ ὀλιγορίας, ἦν ἥμισα προσεδωκόμεν παρὰ τοῦ γλυπτικοῦ τῆς Νίκης. Ἐπὶ δὲ μᾶλλον καταπληττόμεθα στρέφοντες τὴν προσοχὴν ἐπὶ τὸ δυτικὸν ἀετῶμα τοῦ ἐξ Ἀθηνῶν Ἀλκαμένου, δευτέρου μετὰ τὸν Φειδίαν καὶ ἀρίστου τῶν μαρμαροποιῶν τῆς ὅλης ἀρχαιότητος. Τοῦτο τὰ λείψανα σώζονται τελευτήθη ἡ τὰ ἐπὶ τοῦ ἀνατολικοῦ ἀετώματος ἔνια τῶν συμπλεγμάτων εἶναι τομῆρὰ καὶ πρωτότυπα, ἀλλὰ καὶ ὀπω- πῶν ὑπερβολικὰ καὶ δὴ καὶ ἄμοιρον τῆς καθόλου ἀρμονίας, ἐν ᾗ διατρέπουσι τὰ ἐξωχώματα τῶν ἑλληνικῶν ἀριστοτεχνιῶν. Ἐν τῇ ἐκτελέσει ὅμως καὶ τῇ καταρτίσει παρατηροῦμεν τὰ αὐτὰ λάθη καὶ ἐλλείματα ὡς ἐν τῷ ἔτερω . . . ἴσως οἱ δύο ἐργογλύφοι ἐριτολόγησαν τὰ καθόλου σχέδια, κατέλιπον δὲ τὴν ἐπεξεργασίαν αὐτῶν εἰς ἀπειροτέρας ἐγγυρῶσις καλλιτέχναις καὶ δὲν ἐπαρτήθησαν διαρκῶς καὶ ἐπιμελῶς τὰς ἐργασίας των. ἴσως οἱ ἐξ Ἀθηνῶν ἐργογλύφοι, ἅμα τῇ ἐνάρξει τοῦ πελοποννησιακοῦ πολέμου, ἐβιάσθησαν νὰ ἐκλίπωσι τὴν Ἥλιδα. Αἱ ἀνακαλυφθεῖσαι μετὰ τοῦ Ὀλυμπίου συμμετέχουσι τινος σμῆνοῦτος καὶ αὐστηρότητος, οἰκειοτάτης πρὸς τὴν καθόλου τέχνην ἐπὶ τοῦ μαρμάρου ἐκείνου καὶ φρεβροῦ ἐμφυλίου πολέμου. Εὐφρόσυνον θέαμα παρέχει ὁ τοῦ Πραξιτέλους Ἑρμῆς, ἡ πολυτιμωτάτη τῶν γερμανικῶν ἀνακαλύψεων. . . Πόθεν γινώσκωμεν, ὅτι ἐκκαλλιτέχνης τὸ ἄγαλμα ὁ Πραξιτέλης; Ὁ Πανσανίας λέγει, ὅτι ἐν τῷ κατὰ τὴν Ὀλυμπίαν Ἡραῖον ἴστατο τὸ ὑπὸ τοῦ Πραξιτέλους ἄγαλμα τοῦ Ἑρμοῦ, κρατοῦντος ἐν ἀγκάλαις τὸν μικρὸν Διόνυσον. Εὐρέθη πρῶτον ἡ θέσις τοῦ Ἡραίου, εἶτα δὲ λείψανα συμπλέγματος, ἀκριβέστατα συμφωνούντος τῇ περιγραφῇ τοῦ Πανσανίου καὶ δὴ καὶ τῇ ὑψηλῇ ἰδέᾳ, ἦν ἐκ τῶν προτέρων εἶχονεν περὶ τοῦ ὕψους τοῦ Πραξιτέλους. Μετὰ μείζονος βεβαιότητος συμφωνοῦμεν νῦν, ὅτι πολλὰ τῶν ἐν τοῖς εὐρωπαϊκοῖς μουσεῖοις ἀποκειμένων ἀγαλμάτων, ἅτινα ἐνομιζόντο Ῥωμαῖα ἀπομνημῆματα λαμπρῶν ἔργων τοῦ Πραξιτέλους, ἴσαν οὐδὲν πλεον ἢ ἀληθεῖς ἀντιγραφαί· ἐντεῦθεν δὲ πάλιν κατανοοῦμεν ὅσοον διέφεραν οἱ Ῥωμαῖοι ἐργογλύφοι τὴν ἀμίμητον χάριν καὶ τὰ θέλητρα τῶν ἑλληνικῶν πρωτοτύπων. Πᾶσι αἱ λεπτότητες τοῦ Πραξιτέλου ὕψους, ἡ παιδιὰ τῆς ἀπομνημῆσεως συγκινήσεως ἐν τοῖς ἔχουσιν, ἡ ὑπὸ τῆς χάριτος συγκινηθῆναι εὐφροσύνη, καὶ ἡ οὐδαμῶς ἐπιδεικνυμένη, μᾶλλον δὲ λαμβάνουσα ἀκρότης τῆς τεχνικῆς ἱκανότητος, δι' ἣν ἐθαυμάσθη ὑπὸ τῶν ἀρχαίων ὁ Πραξιτέλης, πᾶσι, λέγω, αἱ ἀρεταὶ αὐταί, ἀεὶ μόλις καὶ μετὰ βίας ἰσχύει πεπεραμένος καὶ ἐξυθερῆς καλλιτέχνης νὰ ἀνεύρῃ ἐν τοῖς Ῥωμαῖοις ἀπομνημῆμασιν, ὑπάρχουσιν καταφανέσταται ἐν τῷ ἀγάλματι ἐξ Ὀλυμπίας. Μετὰ τῆς προσκυνοῦσης λοιπὸν εὐλαθείας ἀποδεχόμεθα καὶ προσαγορευόμεν περιφανῆ ξένον, κομίζοντα ἡμῖν νέας ἰδέας ἐπὶ τοῦ κατατεταμμένου μὲν, ἥμισα δὲ λησμονομένου ἀρχαίου κόσμου, ὅπως ἡ νεωτέρα τέχνη ἐπὶ καὶ ἀδιαλείπτως θὰ πῖνῃ κάλλος, ἀλήθειαν, καὶ τὰς ὑψίστας τῶν ἐμπνευσεῶν πη. Δὲν φιλοτιμώμεθα ὡς ἄλλοτε οἱ Ῥωμαῖοι, νὰ ἀναπαρστήσωμεν τὰ ἀριστουργήματα τῆς ἑλληνικῆς τέχνης ἐπὶ πρῶτοντες ἡμᾶς εἰς ἐκείνην τὴν πηγὴν, ἥτις εἶναι αὐτῇ ἡ φύσις. Εἶναι διερχομένη καὶ διαπύρσοι κήρυκες τῆς ἐν τῷ φρεβροῖ λαμβανούσης ἀληθείας, ὅτι ἐπὶ τοῖς ἑλληνας ἐργογλύφους πρέπει διὰ

παντὸς νὰ ἐριστώμεν σύντονον τὴν ἡμετέραν προσοχὴν καὶ ἐπιμέλειαν. Ἀρτίως ἀνορύχθη ὁ πούς τοῦ Ἑρμοῦ, ἀριστος κατὰ τὸ εἶδος καὶ τὸ χρώμα, καθ' ὅσον ἡ λεπτότης τοῦ λευκοῦ μαρμάρου ποιεῖ λίαν ἐπαγωγὸν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ κεχυρσομένον χρυσοῦν σανδάλιον τοῦ θεοῦ. Ἐντεῦθεν ἀρούμεθα τὴν ἐλπίδα, ὅτι νέαι εὐρευναὶ θὰ ἀπολήξωσιν εἰς τὴν ἑρευραν τοῦ ἔθου. Ἄλλ' ἐκ Βερολίνου ἀκούομεν θρούλημα πᾶν ἀπείσιον. Ἐντὸς τριμηνίας, ὡς λέγεται, παύονται αἱ γερμανικαὶ ἐν Ὀλυμπίᾳ ἀνακαφαί. Ἐάν τοῦτο ἀληθῆ, ἡ ἀπόλεια ἔσται μεγάλη μὲν τοῖς Γερμανοῖς, μεγαλειτέρα δὲ τῇ Εὐρώπῃ. Πολλὰ μὲν καὶ θαυμαστά κατορθώθησαν ἐν τῷ Ἡραίῳ τῆς τετραετίας, ἀλλὰ τὰ ὑπολειπόμενα νὰ πραχθῶσιν θὰ ἴναι ἴσως θαυμαστότερα. Τὸ οὐπὼ ἀνασκαφῆν Ἰστάδων εἶναι πλῆρες ἀμμου ἐνεκα τῶν πλημμυρῶν. Ἀλλὰ τίς οἶδε πόσα βαρύτερα χάλκᾳ ἀγάλματα, παρασφύθητα ὑπὸ τοῦ ὕδατος, κείνται ἀλώθηται ἐν τῷ πυθμένι τῆς ἀμμου; Οὐδεὶς ἐμπορεῖ νὰ ψεῖη τοῖς Γερμανοῖς, ὅτι βουλεύονται νὰ θέσωσι τέμα εἰς τὰς ἐργασίας των, ἀφ' ὅ ἐστράτευσαν πέντε ἐπιστημονικὰς στρατείας, διαφανήσαντες καθ' ἕκαστον ἔτος 7, 500 λίρας καὶ ἐσφῆσαν οὐδὲν ἄλλο ἢ ἄδξαν. Ἡ πεπολιτισμένη Εὐρώπη ἀνακρίρτεται τὴν εὐφροσύνην καὶ τοὺς ἀπονεύει ἀξίας χάριτας ἡ λύπη ὅμως ἐπὶ τῇ διακοπῇ τοῦ ἔργου εἶναι μεγάλη. Σήμερον εἴτερον ποτε, ἐρωτᾷ ὁ ἀρχαιολόγος διὰ τί, ἀφ' οὗ τοσαῦτα καὶ τεχνικῶς ἀνεκαλύθησαν, δὲν πειρώμεθα νὰ ἄρωμεν καὶ τὸ ἐπιλοιοῦν τοῦ ζοφεροῦ πέπλου; διὰ τί, ἀφ' οὗ ἐμάθημεν τοσαῦτα καὶ τοιαῦτα, δὲν ἠζητοῦμεν νὰ μάθωμεν πλείονα καὶ εἰ δυνατόν ἅπαντα;»

(Ἐκ τῆς Κλειοῦς)

ΠΕΡΙ ΘΩΝ ΚΑΙ ΘΘΙΜΩΝ ΤΩΝ ΔΕΙΒΙΣΙΑΝΩΝ.

Τὸ Δεῦθρον κωμόπολις παρὰ τὴν Μάκρην κειμένη ἐν τῇ ἀρχαίᾳ Λυκίᾳ¹) κατοικεῖται ὑπὸ 700 οἰκῶν Ἑλλήνων, λαλούντων τὴν χυδαίαν, ἡ μισοβάρβαρον καθομιλημένην ἑλληνικὴν.

Τὰ κατὰ τὴν γέννησιν ἔθιμα.

Ὅπταν ἡ γυνὴ γεννήσῃ, συνειθίζουσι νὰ προσφέρωσι τοῖς ἐπισκεπτοῦσι μέλι, ἵνα εὐχθῶσι τὸ «Καλορρίζικον» τῷ νεογεννήτῳ. Ὁρμαθίζουσι δ' ἐπὶ σιδηροῦ ὀβελοῦ κρόμμυμα, ἅτινα τιθέασιν ἐν τῇ ἐστία ὡς ἀποτρεπτικὰ βασιανίων. Ὁκτὼ ἡμέρας μετὰ τὴν γέννησιν τοποθετοῦσι τὸ νήπιον ἐν τῷ λίκνῳ (κοινῶς κούρια), ὅπερ ἐστὶ κλίνη ἐν σχῆματι κισσίου, ἐστρωμένην διὰ στρώματος περμεστοῦ φύλλων ἀφῆρων. Ἐν τῷ λίκνῳ αὐτῷ κατακλίνεται τὸ νήπιον προσδεδεμένον διὰ ταινιῶν καὶ κεκαλυμμένον ἐν ἐριούχῳ, τεθειμένῳ ἐπὶ διαπλεύρου ἔθου κατὰ μῆκος τοῦ λίκνου ὄντος πρὸς διατήρησιν τοῦ ἀναγκαίου ἀτμοσφαιρικοῦ ἀέρος. Καὶ ὑπὸ μὲν τὴν ἐποψίν τῆς καθαριότητος ἡ πρὸς τῆς ὀλόγος κοιτῆς εἶναι κατάλληλος, οὐχὶ ὅμως καὶ ὑπὸ ὑγεινήν, διότι διὰ τὴν ὑπτιαν κατάκλισιν τῶν νηπίων τὰ ὄστα τοῦ ἱνίου πιεζόμενα λαμβάνουσι σχῆμα ἐπιπέδου. Ἐντεῦθεν

1) Εὐτυχῶς τὸ τοιοῦτον θρούλημα δὲν ἴσο ἀληθές. Σ. Σ. Β.

1) Ἡ Αὐκία οὕτω κληθεῖσα εἶτε ἀπὸ τοῦ Λύκου τοῦ υἱοῦ τοῦ Πανδίωνος (Ἰδ. Ἡρόδ. Α' 173 καὶ Στράβων 14, ρ. 669 καὶ Στέφανον τὸν Βυζαντινὸν ἐν λ. Αὐκία) ἢ ἀπὸ τῶν Λύκων, γερσόντων ἐπὶ τῇ ἀκτῇ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἐν μέσῳ Καρίας καὶ Παμφυλίας, ἢ πρότερον Μιυαίας πρὸ. Ἡρόδ. ἐνθ. ἀνωτ. ἢ Τρεμιλίαν, ἢ Τρεμιλίαν ὀνομαζομένην, παρ' Ὁμήρῳ διαίρεται εἰς μικρὰν (Ἰδ. Σχολ. Ἰλιάδ. Δ στ. 88) ἐπὶ τῷ ποταμῷ Αἰσῆφῳ καὶ ἐπὶ τῇ ὑπερῆσ τῆς βορεί

της μνηστείας. Κατά την έσπεραν λοιπόν της τακτικής ημέρας συνέρχονται εν τη οικία του μνηστείου οι συγγενείς αυτού και μετ' αυτούς προσέρχονται και οι προμνήτορες, οίς παραδίδονται τὰ μνήστρα, συνιστάμενα εις χρυσά νομίσματα (φλωριά) συνήθως τρία (πεποικιλμένα τότε ποσόν και τὸ ποιόν κατὰ τὴν περιουσίαν τοῦ μνηστευομένου) και προεδεδεμένα ἐπὶ τῆς ἄκρης μεταξωτοῦ χειρομάκτρου.

Οὗτοι δὲ κομισάμενοι και ἐνεγκόντες εις τὴν οἰκίαν τῆς μνηστῆς ἐγχειρίζουσι τῇ μητρὶ αὐτῆς ἣτις ἐν γονυκλισίαις λαμβάνει αὐτὰ ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ πρεσβυτέρου τῶν προμνηστορων (προξενητῶν) τοῦ μετὰ τῶν παρόντων ἐκφωνοῦντος τὴν εὐχὴν «καλορίζικον». Συνομολογηθέντος τοῦ ἀρραβῶνος οἱ μὲν ἐγγύτεροι τῶν οἰκείων προσφωνοῦσιν ἀλλήλους «συμπεθέρους και συμπεθέρας» ἢ μνηστευθεῖσα κρύπτεται ὅπου και ἂν συναντήσῃ τῷ ἰδίῳ μνηστῆρι, εἰ και προσφέρει αὐτῷ ὑπηρεσίας, οἷον κομίζει ὑδρίαν ὕδατος εις τὴν οἰκίαν ἐκείνου, ἢν κινουσα ἢ πενθερὰ φιλοδωρεῖ τῇ μνηστῇ φλωρίον, ἢ ἐναποτίθῃσιν ἐν τῇ ὑδρίᾳ σακχαρωτὰ και ἄλλα τραγήματα ἣγουν ἰσχάδας, κάρυα κτλ. Ἐπ' ἴσης προσφέρουσιν τῷ μνηστευμένῳ αὐτῷ κατὰ τὰς ἐορτάς γλυκίσματα και ἐν ὁπώρας και ἐν διαλύσει τῆς μνηστείας συμπεριλαμβάνονται και ταῦτα εις τὰς δαπάνας τοῦ ἀρραβῶνος, καθ' ὧν ὀφείλει ἀποζημιῶσιν ὁ τὴν μνηστείαν διαλύων. — Τῇ δὲ πρώτῃ Μαΐου ἀπὸ πρωίας αἱ ἀρραβωνισμένα νεάνιδες φέρουσιν εις τὴν οἰκίαν τοῦ μνηστῆρος αὐτῶν τὸ κοινῇ λεγόμενον *ἀμίλητον νερόν* ὡς συνειθίζουσι και αἱ κατὰ τὸ Δίγαϊον πέλαγος κόραι και ἀλλὰχοῦ, ὅμως ἐν τῇ ἐορτῇ τοῦ ἁγίου Ἰωάννου κατὰ Ἰούνιον εις τὸν Κλιδῶνα ἢ Κλιδῶνα, τουτέστιν στάμνον ὕδατος, ἢν πληροῦσαι ἐν τῇ πηγῇ αἱ μνηστευμένα μεταφέρουσιν σιωπῶσαι. Ἡ δὲ τοῦ ἀρραβῶνος διαπραγματεύσεις ἰδοποιεῖται πως διπλωματικὴν ἐμπειρίαν και ἢ πραγματικὴ αὐτῇ ἐνέργεια ἀναντιλέκτως τάσσεται εις τὰς δυσχερεστάτας, διότι ὁ μέλλων νὰ μνηστευθῇ δὲν δύναται νὰ αποφασίσῃ τὸν γάμον ἄνευ τῆς συνενάσεως ἀπάντων τῶν μελῶν τῆς συγγενείας αὐτοῦ. Ἐν ἀρχαιοτέρῃ ἐποχῇ ἢ φερνῇ συνίστατο εις ὅσον οἷόν τε πλείονα ἐνδύματα και κοσμήματα και στρώματα και οἰκιακά σκεύη τῆς νύμφης εις ἓνα ἀμπελῶνα, ἢ προσδοφόρον κτήμα, και ταῦτα παρὰ τοῖς πλουσιωτέροις τῶν πολιτῶν. Πλὴν ἀλλ' ὅμως τανῦν ὁ ἀργυρος ἦτο τὰ μετρητὰ τὰ πανθὲν ἀποφασιζοῦσιν τὴν προῖκα, ἣτις ἀρχομένη ἀπὸ δισχιλίων ἀνέρχεται εις εἰκοστανκισχίλια γρόσια. Καίτοι και αἱ προῖκες οὐσιωδῶς μετεβλήθησαν οὐδὲν ἦτον αἱ μνηστῆσαι διατελοῦσιν οὔσαι ὑποκείμενον *διγενῶν σχέσεων* και σκάνδαλον διαταρξάσον τὴν ἁρμονίαν τῆς *Κοιότητος*· διότι τὸ συνηθέστερον ἐλαττήριον τῶν στάσεων εἶναι ἢ ἐπιγαμία, και ἐπομένως τῷ λόγῳ αἱ τῶν ἀρραβῶνων διαλύσεις διαγίρουσι συμπαθείας και ἀντιπαθείας, αἵτινες ὡς μὴ ὄφελε, πλείστακις ἀποβαίνουσι κρίσιμοι ὡς πρὸς τὴν τύχην τῶν Κοινοτικῶν πραγμάτων.

γ) Περὶ γάμου.

Πρὸ τῆς τελετῆς τοῦ μυστηρίου γίνονται ἀμφοτέρωθεν προετοιμασίαι και ἐορταί. Πρὸ τριακονταετίας αἱ τοιαῦται ἐορταί ἐνέμεινον ἀπὸ τῆς δευτέρας τῆς πρὸ τοῦ γάμου ἐβδομάδος εις τὴν μετὰ τὸν τελεσθέντα γάμον πάλιν δευτέραν ἡμέραν. Καὶ ἢ μὲν πρώτη πράξις ἦτο τοῦ τὴν λύραν κρούοντος ἢ λυριστοῦ (κατὰ τὴν φράσιν τῶν Λεβισιανῶν, καταλεγομένην εις τὸν παρακμάζοντα ἑλληνισμόν) μεθ' ἣν ἀρχοῦνται οἱ συγγενικαὶ νύκτωρ ἐπισκέψεις και ἐπευχαί ἢ ὦρα ἢ καλὴ ἐναντιχοῦν εις τὸ τύχη ἀγαθῇ τῶν παλαιῶν κ' εις τὰ ποδῆλα τὰ ἀρχοντοπούλας κατ' ἐξοχὴν ἐπὶ προπόσεων. Ἀνεπετάννυτο δὲ και σημαία τρίχρου· ἐπὶ τοῦ καπνοδόχου τῆς οἰκίας τοῦ γαμβροῦ, καλουμένη *Σερβελελῆ*, ἣτις συνέκειτο ἐκ μικροῦ καλαμ-

σκου, φέροντος ἐπὶ τοῦ ἄνω ἄκρου πορτοκάλιον διατετριμμένον ἢ χαλκὴν σφαιρὰν ἰσομεγέθη πορτοκαλίῳ και τρία χειρομάνδηλα τρίχροα. Ἡ σημαία αὕτη ἐκυμάτιζεν ἀπὸ τῆς ἑω μέχρι τῆς ἐσπέρας και ἅμα δυομένου τοῦ ἡλίου καθείλκετο. Ἐξετάσαντες τὸν ἀφηγητὴν τῶν κατὰ τὸ Λεβήσιον κρατούντων ἐθίμων, ἐμάθομεν, ὅτι ἢ περὶ ἧς ὁ λόγος σημαία ὑπεσῆμαινεν ἐν ἀρχαιοτέροις καιροῖς τὴν ἄδειαν τοῦ Ἀγα εἰς τὸ ἀνενοχλήτως παίζειν διάφορα μουσικὰ ὄργανα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γάμου, διὸ ἐκάτεροι οἱ νυμφιοὶ ἐφιλοδώρουν τῷ διοικητῇ ἀνὰ δύο ὀκτάδες καφφέ. Ἀλλὰ τὸ μὲν Σερβελελῆ κατηργήθη ἀπὸ 25 τὸ δὲ φιλωδόρημα τοῦ καφέ ἀπὸ 10 ἐτῶν. Κατὰ δὲ τὴν τετράδῃ ἢ πέμπτῃ τῆς ἐβδομάδος τοῦ γάμου ἤρχοντο αἱ τοῦ προικοσυμφώνου (*ἐγκλαβεῖς*) διαπραγματεύσεις. Ἐντεῦθεν οἱ τοῦ γαμβροῦ οἰκεῖοι μεταβαίνοντες εις τὴν οἰκίαν τῆς νύμφης μεθ' ἑνὸς τῶν ἱερέων συνέτασσον τὴν ἐγκλαβὴν και ἢ ταῦτης διαπραγματεύσεις καθίστατο ἐνίοτε ἐκ τῶν σπουδαιωτάτων ζητημάτων, ἀπολήγον οὐχὶ σπανίως εις τὴν διακοπὴν τῶν γαμικῶν ἐορτῶν, ὑποδηλουμένων διὰ τῆς κρουομένης λύρας και τοῦ καταβιβάσμου τῆς σημαίας ἣτοι τοῦ Σερβελελῆ. Αἱ διαπραγματεύσεις ὅμως ἐγίνοντο ἐνδελεχῶς και πρέσβυς μετ' εἰρηναίων συμβόλων σπένδοντες τῷ Βάκχῳ ἑκατοστάς μέτρων ἀκράτου διεπράτοντο τὴν εἰρήνην διὰ τῆς ὑποδοχῆς τῆς ἐγκλαβῆς, τὰ δὲ μῆλα τῆς ἐριδος ἀπετέλουν μαχαίριον ἐπιτραπέζιον ἀργυροῦν *ἀσημομάχαιρον* (κατὰ τὴν και ἐκεῖ λέξιν), ἢ περιδέραιον χρυσοῦν ἢ ἀργυροῦ, μίαν ἢ δύο ὀκτάδες ἣτοι παραπλήσιον. Ἰστέον δ' ὅτι ἢ παῦσις τοῦ γάμου ὑπολαμβάνεται μέτρον σοβαρὸν ἐξαναγκάζον τοὺς οἰκείους τῆς νύμφης ὅπως μεθαρμωσθῶσι πρὸς τὰς τῶν συγγενῶν τοῦ γαμβροῦ ἀξιώσεις. Αἱ ἐορταί τοῦ γάμου συνίσταντο εις τὸν κύκλιον (ἢ *γυριστὸν* κατὰ τὸν ἐπιχώριον ὄρον) χορὸν, ὅστις ἐγίνετο ἀνὰ πᾶσαν ἐσπεραν ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ γαμβροῦ και τῆς νύμφης. Ὁ τὴν λύραν κρούων λυριστής, ὡς κατὰ τὰ προειρημένα ἢ συνήθεια ἐκεῖ ὀνομάζει αὐτὸν, καθίζεται ἐν τῷ μέσῳ τῆς αὐλῆς, ὅπου καίονται πυρσοὶ (*Μασαλάς*) και εις τὸν παίδων ἔχει τὴν ἐπιστάσιαν τῶν πυρσῶν· οἱ δὲ χορεύουσι λαμβάνοντες τὰς χεῖρας ἀνδρες και γυναῖκες ἀναμίζουσι και σχηματίζοντες κύκλον, ἐν οὔ τῳ κέντρῳ καθῆται ὁ λυριστής ἀδόντες χορεύουσιν. Αὐτόδηλον, ὅτι ἅπαντα τὰ ἄσματα εἶναι ἐρωτικά ἐγκαταμιγνυμένων και τινων ἀστέων και γελοίων. Πολύτακις διηγωνίζοντο δύο αἰοῖδοι (τραγωδισταί) ἀδόντες ἐναλλάξ ἀνὰ μίαν ὄδῃν (τραγῳδίον ἢ τραγοῦδι), ἢν ἐπαναλαμβάναν ὁ χορὸς τῶν ἀνδρῶν. Αἱ δὲ γυναῖκες τηροῦσι στάσιν ἀγάλατος ἐν τῳ χορῳ, διότι ὁ χορὸς αὐτὸς ἐχρησίμευε και ὡς μέτρον ἐμφανίσεως τῶν νεανίδων, διότι ὁ μνηστῆρ οὐδαμῶθι ἄλλοθι ἠδύναντο νὰ ἴδῃ κατὰ πρόσωπον τὴν ἑαυτοῦ μνηστῆν, ἢ ἐν τῳ χορῳ ἔνθα ἐπιτρέπετο αὐτῷ, νὰ χορεύῃ παρ' ἐκείνην ἐν ᾧ ἀλλὰχοῦ ἀπαγορεύεται πᾶσα συνάντησις. Δεκτικῆς γενομένης τῆς ἐγκλαβῆς και περατωθεισῶν τῶν διαπραγματεύσεων ἐν τῇ οἰκίᾳ τῆς νύμφης και τοῦ γαμβροῦ ἐν πρώτοις κασσιτεροῦσι τὰ χάλκινα σκεύη κρουομένης τῆς λύρας και τῶν συγγενῶν ἐπισκεπτομένων και ραιόντων τοὺς τεχνίτας και τὸν λυριστὴν χρήματα. Μετὰ τὴν γάνωσιν, ἢ και πρὸ αὐτῆς ἐγίνετο πανηγυρικῶς και ἢ γαμικὴ ζύλευσις, ὅπερ ἔθος ἐπικρατεῖ παρὰ τοῖς ἀγρόταις και κατὰ τὰς Κυκλάδας νήσους, ὁ γαμβρὸς λαμβάνει τοὺς ἵππους τῶν συγγενῶν και ὑπὸ τὴν λυραδίαν τοῦ Σερβελελῆ προηγούμενου ἐκκινουσι εἰκοσι και τριάκοντα πελεκισφόροι, ἔχοντες ἰσάριθμους ἵππους και μετὰ τὴν ὕλοτομίαν μεταφέρουσι τὰ φορτία τῶν ζύλων εις τὴν οἰκίαν τοῦ γάμου ἐν τῇ αὐτῇ πομπῇ. Σημειωτέον δ' ὅτι τὸ ἔθος τοῦτο ἐπαύσατο ἀπὸ τινος χρόνου.

N. ΠΕΤΡΗΣ.

BIBLIOΓΡΑΦΙΚΟΝ ΔΕΛΤΙΟΝ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΑ

- MINERVA — A monthly Review edited by Pericles Tzikos. — No. I, February 1880.
- I. Letter to Editor. By Terenzio Mamiani.
- II. English Parties and Foreign Politics. y. S. G. C. Middlemore.
- III. Specialization na Morbid Tendency of Bour Time. By Dr. Waldstein.
- IV. Unfrequented Italy. Malpaga Castle. By Ugo Pesci
- V. The French Drama. By D. A. Parodi
- VI. Our London Districts. By E. Lynn Linton.
- VII. France in 1880. By J. Vilbort.
- VIII. Antique Jewelry and its Revival. by Jessie White Mario
- IX. Renaissance Literature. By Dr. Meynhke.
- X. Bibliography.

Roma 1880.

ΕΡΜΗΣ. — Σύγγραμμα περιοδικόν τοῦ ὁμωνύμου Συλλόγου ἐν Κωνσταντινουπόλει. — Ἔτος Β'. — Δεκέμβριος και Ἰανουάριος ἀριθ. ΙΑ' και ΙΕ'. — Κωνσταντινούπολις 1880.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

- Ο Ἰαλέμου — Αἱ εἰς Μακεδονίαν Ἑσνικαὶ ἐπιδρομαί.
- Σ. Καραγιαννίδου — Ἡ εἰς Ἰνδίαν ἐκστρατεία τοῦ Μεγάλου Ἀλεξάνδρου.
- Ἄνωνῳ — Ἀλληγορία.
- Ι. Α. Ζερβουδάκη — Ὁ Ναπολέων τῷ 1813.
- Ρ. Πελεκάση — Περὶ ἐμπορίου.
- Μ. Ἰωάννοβιτς — Μιμητικὴ μὴχανή. Vaucanson.

ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΚΑ.

Α. Χ. Σταυροπούλου. — Ραδιουργία και Ἔρωτος, μετάφρασις ἐκ τοῦ Ἀγγλικῶ. — Δικανικῆς ἀριστοτέχνημα. — Συλλογικὰ.

ΠΛΑΤΩΝ. — Τόμος Β' — Τεῦχος Δ'. Φεβρουάριος 1880.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ.

- Περὶ τῆς νῦν καταστάσεως τῆς φιλοσοφίας ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ W. Wundt — Μετάφρασις Π. Γρηγοριάδου.
- Ὁ Σαίξπεϊρος και ἢ ἀρχαιότης, ὑπὸ Μ. Λάππα.
- Περὶ τεχνικῆς ἀναγνώσεως, ὑπὸ Μ. Βρατσάνου.
- Σύντομος περιγραφή τῆς Ἀμισσοῦ και τῆς περὶ αὐτὴν χώρας.
- Στατιστικὴ Σχολείων, ὑπὸ Β. Σκορδέλη.
- ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ. — Πρακτικὰ τῶν δύο ἐκτάκτων εἰδικῶν συνελεύσεων τοῦ 1879 τοῦ Ἑλλ. Διδασκαλικοῦ Συλλόγου.

ΑΝΑΤΟΛΙΚΟΣ ΑΣΤΗΡ — Ἔτος ΙΘ'. — ἀρθ. 123 — Κωνσταντινούπολις 22 Φεβρουαρίου 1880.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Ἰδιαιτέρα ἐκ Βιτωλίων ἀλληλογραφία Ἐκκλησιαστικὰ — Βιβλιογραφία — Διάφορα. Ἑλληνικὸς Σύλλογος «Παρθένων» Πρακτικὰ.

ΔΕΛΤΙΟΝ ΤΗΣ ΕΠΙ ΤΗΣ ΕΜΨΥΧΩΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΑΒ. ΒΙΟΜΗΧΑΝΙΑΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ. — Ἔτος Γ'. — Φυλλάδιον 1 — Ἰανουάριος 1880. Ἐν Ἀθήναις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

Τὸ ζήτημα τῆς σπουδαιότητος τῶν δασῶν ὑπὸ Ν. Χλωροῦ — Περὶ φυλλοξέρας ὑπὸ Κ. Φωστηροπούλου — Γεωργικαὶ παρατηρήσεις και ἀποφθεγματα — Πράξεις και ἀποφάσεις τῆς ἐπιτροπῆς.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΤΗΣ ΚΑΘΡΙΑΔΟΣ. — Αἱ ἀδελφαί ὑπὸ Γ. Ἐβερς, Μετάφρασις Γ. Κατσελίδου — Φυλλάδιον Α'. Κωνσταντινούπολις 1880.

ΦΙΑ. ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ. — Λογοδοσία τῶν κατὰ τὸ ΙΑ' ἔτος γενομένων, ὑπὸ Ἐμ. Δραγοῦμη, Προέδρου. Ἐν Ἀθήναις 1880.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ τοῦ ἐν Σμύρνῃ Ἑλληνικοῦ Συλλόγου ἢ «Ἀνατολή» — Σμύρνη 1880.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ τοῦ Ἐμπορικοῦ και βιομηχανικοῦ Συλλόγου ἐν Ἀθήναις 1879.

Η ΠΑΥΣΙΣ ΜΟΥ — Ὑπὸ Μ. Κ. Κρίση — Ἐν Ἀθήναις 1880.